

KURS IZ KNJIGOVODSTVA

PORESKI BILANS

ver. 1.0

T028

WWW.V-ENERGY.COM

PORESKI BILANS

U

PRAKSI

Prvo izdanje

Vladan Ulardžić

WWW.V-ENERGY.COM

PREDGOVOR PRVOM IZDANJU

Ovaj radni materijal daje primer obrade poreskog bilansa iz prakse (sa detaljnim objašnjenjima postupaka). Cilj radnog materijala je da nauči polaznike kursa praktičnom knjigovodstvu i da to koriste u praktičnom radu. Radni materijal je namenjen preduzetnicima, računovodjama, knjigovodjama, studentima ekonomije i svima onima koji se praktično bave računovodstvom. S obzirom na to da svaki ogledni primer predstavlja svojevrsan praktični problem, preduzetnici, računovodje i knjigovodje mogu koristiti data rešenja pri rešavanju sličnih problema sa kojima se susreću u svom praktičnom radu.

U Beogradu,

11 IV 2012

Autor

WWW.V-ENERGY.COM

SADRŽAJ

1.1.5. Kamate zbog neblagovremeno plazenih poreza, doprinosa i drugih javnih dazbina – GLAVNO KNJIZENJE (C06).....	12
---	----

WWW.V-ENERGY.COM

WWW.V-ENERGY.COM

SADRŽAJ

1.1.5. Kamate zbog neblagovremeno plazenih poreza, doprinosa i drugih javnih dazbina – GLAVNO KNJIZENJE (C06).....	12
1.1.5.1. Pravilnik o kontnom okviru – grupa racuna 45 i 56	14
1.1.5.2. Kamate – knjizenja	16
1.1.5.2.1. Kamate – Knjiženje troškova kamata	17
1.1.5.2.2. Kamate – Kapitalizacija troškova pozajmljivanja	22
1.1.5.2.3. Kamate – MRS 23 – Troškovi pozajmljivanja	26
1.1.5.2.4. Kamate – MRS 17 – Lizing	31

WWW.V-ENERGY.COM

WWW.V-ENERGY.COM

WWW.V-ENERGY.COM

1.1.5. Kamate zbog neblagovremeno plaćenih poreza, doprinosa i drugih javnih dažbina – GLAVNO KNJIZENJE (C06)

5. KAMATE ZBOG NEBLAGOVREMENIO PLACENIH POREZA, DOPRINOSA I DRUGIH JAVNIH DAZBINA

Konto:

562 - Rashodi kamata ;

451 - Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog, iskazuju se obaveze prema nazivu ovog računa zaduženjem računa 520

452 - Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog, iskazuju se obaveze prema nazivu ovog računa zaduženjem računa 520

453 - Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca, iskazuju se obaveze prema nazivu ovog računa zaduženjem računa 521.

Primer (kontiranje: duguje / potrazuje):

Rb	Duguje	Potrazuje
1	5627	
2	520	
3		451
4		452
5	521	
6		453

5627 – kamate ZA NEBLAGOVREMENO PLACANJE JAVNIH PRIHODA – PORESKI BILANS (NE PRIZNAJE SE KAO TROSAK NEGO UVECAVA PORESKU OSNOVICU
5626 – zatezna kamata (NE PRIZNAJE SE KAO TROSAK NEGO UVECAVA PORESKU OSNOVICU

Na r.br. 10 unose se **kamate zbog neblagovremeno plaćenih poreza, doprinosa i drugih javnih dažbina**, saglasno članu 7a tačka 5) Zakona.

Napomene:

1. RADI SE O ZAKONSKOJ KAMATI KOJA SE UTVRĐUJE U SKLADU SA ZAKONOM O PORESKOM POSTUPKU I PORESKOJ ADMINISTRACIJI ;

2. ZATEZNA KAMATA PO OBLIGACIONIM ODNOSIMA PRIZNAJE SE KAO RASHOD ZA PORESKE SVRHE I **NE UNOSI SE NA OVAJ REDNI BROJ** ;

3. POTREBNO JE VODITI **ANALITIKU NA 562** ZA NEBLAGOVREMENO PLACENE POREZE, NEBLAGOVREMENO PLACENE DOPRINOSE I DRUGE JAVNE DAZBINE ;

ZAKON O POREZU NA DOBIT PRAVNIH LICA ("Sl. glasnik RS", br. 25/2001, 80/2002, 80/2002 - dr. zakon, 43/2003, 84/2004 i 18/2010)

5) kamate zbog neblagovremeno plaćenih poreza, doprinosa i drugih javnih dažbina;

Napomene: u nastavku sledi zakonska regulativa ;

1.1.5.1. Pravilnik o kontnom okviru – grupa racuna 45 i 56

PRAVILNIK O KONTNOM OKVIRU I SADRŽINI RAČUNA U KONTNOM OKVIRU ZA PRIVREDNA DRUŠTVA, ZADRUGE, DRUGA PRAVNA LICA I PREDUZETNIKE ("Sl. glasnik RS", br. 114/2006, 119/2008, 9/2009, 4/2010 i 3/2011)

Član 33

Na računima grupe 45 - Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada, iskazuju se obaveze za neto zarade i neto naknade zarade, kao i neto naknade zarade koja se refundira i porezi i doprinosi po navedenim osnovama na teret zaposlenog i na teret poslodavca.

Na računima ove grupe otvara se analitika prema vrstama poreza i doprinosa.

Na računu 450 - Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju, iskazuju se obaveze za neto zarade i neto naknade zarada, zaduženjem računa 520 za deo zarade na teret troškova i zaduženjem računa 340 za deo zarada iz rezultata.

Na računu **451 - Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog**, iskazuju se obaveze prema nazivu ovog računa zaduženjem računa 520.

Na računu **452 - Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog**, iskazuju se obaveze prema nazivu ovog računa zaduženjem računa 520.

Na računu **453 - Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca**, iskazuju se obaveze prema nazivu ovog računa zaduženjem računa 521.

Na računu 454 - Obaveze za neto naknade zarada koje se refundiraju, iskazuju se obaveze prema nazivu ovog računa zaduženjem računa 228.

Na računu 455 - Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju, iskazuju se obaveze prema nazivu ovog računa zaduženjem računa 228.

Na računu 456 - Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret poslodavca koje se refundiraju, iskazuju se obaveze prema nazivu ovog računa zaduženjem računa 228.

Član 44

Na računima grupe 56 - Finansijski rashodi, iskazuju se rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika, negativni efekti po osnovu valutne klauzule i ostali finansijski rashodi.

Na računu 560 - Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima, iskazuju se rashodi po osnovu kamata i kursnih razlika i ostali finansijski rashodi iz odnosa pravnih lica koja ulaze u grupu za konsolidovanje u skladu sa MRS 27.

Na računu 561 - Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima, iskazuju se rashodi po osnovu kamata i kursnih razlika i ostali finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima.

Na računu **562 - Rashodi kamata**, iskazuju se rashodi kamata po kreditima, po obavezama iz dužničko-poverilačkih odnosa, **zatezne i druge kamate**, osim kamata po osnovu obaveza prema zavisnim i povezanim pravnim licima.

Na ovom računu iskazuju se kod primaoca lizinga rashodi kamata po finansijskom lizingu.

Na računu 563 - Negativne kursne razlike, iskazuju se negativne kursne razlike nastale u obračunskom periodu, osim kursnih razlika iz odnosa prema zavisnim i povezanim pravnim licima.

Na računu 564 - Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule, iskazuju se negativni efekti proistekli iz zaštite potraživanja, plasmana i obaveza valutnom klauzulom.

Na računu 565 - Rashodi od učešća u gubitku zavisnih pravnih lica i zajedničkih ulaganja, koji se obračunavaju korišćenjem metoda udela, iskazuju se rashodi od učešća u gubitku zavisnih pravnih lica i zajedničkih ulaganja.

Na računu 569 - Ostali finansijski rashodi, iskazuju se finansijski rashodi za koje nije propisan poseban račun u okviru računa grupe 56.

Napomene: u nastavku dajemo knjizenja kamata.

1.1.5.2. Kamate – knjizenja

Za troškove kamata merodavan je **(I-23) Međunarodni računovodstveni standard - MRS 23 Troškovi pozajmljivanja ("Sl. glasnik RS", br. 77/2010** - dalje: MRS 23).

Saglasno odredbama tačke 1. MRS 23, troškovi pozajmljivanja se dele u dve kategorije i to:

- troškovi koji su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstava koje se kvalifikuje i oni čine deo nabavne vrednosti/cene koštanja tog sredstva (kapitalizacija troškova) i
- drugi troškovi pozajmljivanja koji se priznaju kao rashod poslovanja.

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje pravno lice ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava (tačka 5. MRS 23).

Drugi troškovi pozajmljivanja mogu obuhvatiti finansijska opterećenja u vezi sa finansijskim lizingom priznatim u skladu sa **(I-17) Međunarodni računovodstveni standard - MRS 17 Lizing ("Sl. glasnik RS", br. 77/2010** - dalje: MRS 17) i kursne razlike nastale po osnovu pozajmljivanja u stranoj valuti, u iznosu do kog se smatraju korigovanjem troškova kamata. Kamata po osnovu finansijskog lizinga ima karakter drugih troškova pozajmljivanja i ona se ne može kapitalizovati, o čemu će biti reči u narednom izlaganju.

Prema ovom standardu, kamata se priznaje kao rashod perioda kada nastane, bez obzira na to kako se pozajmljena sredstva koriste i knjiži se i prikazuje u bilansu uspeha, osim kamate koja se kapitalizuje i iskazuje kao nabavna vrednost sticanja sredstava.

1.1.5.2.1. Kamate – Knjiženje troškova kamata

Prilikom utvrđivanja rezultata poslovanja, pravna lica na kraju godine treba da utvrde obavezu za kamatu po svim osnovama.

Prema odredbama **Pravilnika o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br. 114/2006, 119/2008, 9/2009 i 4/2010** - dalje: Pravilnik o kontnom okviru), propisani su posebni računi na kojima se iskazuju troškovi po osnovu kamata.

Kamata koja se priznaje kao rashod poslovanja iskazuje se u bilansu uspeha na računu 562 - Rashodi kamata, a ako je reč o povezanim pravnim licima, na računima 560 - Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima ili 561 - Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima.

Kamata koja se kapitalizuje, odnosno koja se neposredno pripisuje ceni koštanja izgradnji ili izradi sredstava, evidentira se preko računa 027 - Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi, 015 - Nematerijalna ulaganja u pripremi, 142 - Građevinski objekti namenjeni prodaji i slično.

Na računu 562 - Rashodi kamata knjiže se rashodi za kamate po osnovu:

- kratkoročnih i dugoročnih kredita;
- zatezne kamate;
- kamate po hartijama od vrednosti i izdatim menicama;
- kamate po finansijskom lizingu i
- kamate po ostalim finansijskim obavezama.

Na dan bilansiranja sva pravna lica koja imaju obaveze po kreditima treba da utvrde:

- deo kamata koje se odnose na tekuću godinu i koje su dospele za plaćanje;
- deo kamata koje se odnose na tekuću godinu, a koje još nisu dospele i koje će biti plaćene u narednoj godini;
- ugovorene kamate koje nisu dospele;
- zatezne kamate za neplaćene obaveze, obračunate do dana bilansiranja.

1.1.5.2.1.1. Kamate – kratkorovni kredit

Primer br. 1. - Kratkoročni kredit:

Pravno lice je 1.7.2010. godine uzelo kratkoročni kredit u iznosu od 500.000,00 dinara sa kamatom na godišnjem nivou od 10% koja dospeva za plaćanje prilikom vraćanja kredita. Kredit dospeva za vraćanje 1.7.2011. godine. Ukupno obračunata kamata iznosi 50.000,00 dinara (500.000,00 x 10% = 50.000,00). Od tog iznosa na 2010. godinu odnosi se 25.000,00 dinara.

Dana 1.7.2011. godine kredit je vraćen u celosti, zajedno sa ukupno obračunatom kamatom.

Knjiženje u 2010. godini:

Na ime primljenog kratkoročnog kredita:

241		Tekući (poslovni) računi	500.000,00	
	422	Kratkoročni krediti u zemlji		500.000,00

Na ime obračunate kamate:

562		Rashodi kamata	25.000,00	
	422	Kratkoročni krediti u zemlji		25.000,00

Knjiženje u 2011. godini:

Za obračunatu kamatu za 2011. godinu:

562		Rashodi kamata	25.000,00	
	460	Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		25.000,00

Za vraćeni kredit i plaćenu kamatu:

422		Kratkoročni krediti u zemlji	525.000,00	
460		Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	25.000,00	
	241	Tekući (poslovni) računi		550.000,00

S obzirom na to da se u skladu sa **(I-39) Međunarodnim računovodstvenim standardom - MRS 39 Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje ("Sl. glasnik RS", br. 77/2010** - dalje: MRS 39) krediti iskazuju po amortizovanoj vrednosti, nedospela obračunata kamata za period od 1.7. do 31.12.2010. godine, odnosno na dan bilansiranja iskazuje se na računu na kojem se vodi kredit (422 - Kratkoročni krediti u zemlji).

1.1.5.2.1.2. Kamate – dugorocni kredit

Primer br. 2. - Dugoročni kredit:

Pravno lice je uzelo dugoročni kredit na rok otplate od 5 godina na iznos od 20.000.000,00 dinara. Godišnja kamatna stopa iznosi 9%. Godišnja kamata iznosi 1.800.000,00 dinara (20.000.000,00 x 9%). Kamata i deo glavnice plaća se na kraju godine. Za tekuću godinu obaveza za deo kredita i pripadajuću kamatu iznosi 5.800.000,00 dinara (deo kredita u iznosu od 4.000.000,00 dinara + kamata u iznosu od 1.800.000,00 dinara).

Knjiženje u tekućoj godini:

Za primljeni kredit od banke:

241		Tekući (poslovni) računi	20.000.000,00	
	414	Dugoročni krediti u zemlji		20.000.000,00

Za kamatu obračunatu za tekuću godinu:

562		Rashodi kamata	1.800.000,00	
	414	Dugoročni krediti u zemlji		1.800.000,00

Za uplatu dela glavnice i kamate:

414		Dugoročni krediti u zemlji	5.800.000,00	
	241	Tekući (poslovni) računi		5.800.000,00

1.1.5.2.1.3. Kamate – zatezna kamata po osnovu DPO

Primer br. 3. - Zatezna kamata po osnovu dužničko-poverilačkih odnosa

Pravno lice "A" je svom dobavljaču "B" platilo fakturu sa zakašnjenjem od 30 dana. Prema Zakonu o obligacionim odnosima, u slučaju docnje dužnika u plaćanju, poverilac ima pravo na zateznu kamatu. U skladu sa navedenim zakonom, pravno lice "A" je ukalkulisalo i platilo zateznu kamatu u iznosu od 15.000,00 dinara.

Knjiženje:

Za obračunatu zateznu kamatu:

562		Rashodi kamata	15.000,00	
	460	Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		15.000,00

Za plaćenu zateznu kamatu:

460		Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	15.000,00	
	241	Tekući (poslovni) računi		15.000,00

1.1.5.2.1.4. Kamate – po finansijskom lizingu

Primer br. 4. - Kamata po finansijskom lizingu

Pravno lice je 1.6. tekuće godine primilo u finansijski lizing autobus čija je prodajna vrednost 10.000.000,00 dinara, koji postaje vlasnik autobusa otplatom poslednje lizing rate.

Lizing se daje na period od 5 godina, sa kamatom od 3.189.874,00 dinara koja uvećava prodajnu vrednost autobusa. Anuiteti su godišnji i znose 2.637.974,80 dinara

PDV se obračunava po stopi od 18% na ukupan iznos naknade, zajedno sa kamatom, $(10.000.000,00 + 3.189.874,00 = 13.189.874,00 \times 18\%)$, što iznosi 2.374.177,30 dinara, i plaća se odmah.

Pravno lice je do kraja tekuće godine uplatilo anuitete za period od VI-IX u iznosu od 1.318.977,40, od čega na kamatu se odnosi 318.977,40 dinara, a u januaru naredne godine dospeva anuitet za decembar tekuće godine, tako da je pravno lice u obavezi da ukalkuliše kamatu za decembar tekuće godine u iznosu od 53.162,90 dinara.

Knjiženje:

Za sredstva preuzeta u lizing:

023		Postrojenja i oprema	10.000.000,00	
270		Porez na dodatu vrednost u primljenim fakturama po opštoj stopi (osim plaćenih avansa)	2.374.177,30	
	419	Ostale dugoročne obaveze		10.000.000,00
	433	Dobavljači u zemlji		2.374.177,30

Za uplatu anuiteta za period jun-novembar:

419		Ostale dugoročne obaveze	1.000.000,00	
562		Rashodi kamata	318.977,40	
	241	Tekući (poslovni) računi		1.318.977,40

Za obračunatu kamatu za decembar po finansijskom lizingu:

562		Rashodi kamata	53.162,90	
	460	Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		53.162,90

Iz navedenog primera može se videti da primalac lizinga evidentira vrednost opreme na računima stalne imovine. U vrednost opreme ne ulazi kamata. Kamata ne može da se kapitalizuje i ona se raspoređuje na periode u toku trajanja finansijskog lizinga.

1.1.5.2.2. Kamate – Kapitalizacija troškova pozajmljivanja

Krajem marta 2007. godine, Odbor za MRS usvojio je izmene MRS 23, a suština izmena je u tome da je od 2009. godine obavezna primena dozvoljenog alternativnog postupka kod računovodstvenog iskazivanja troškova pozajmljivanja prilikom sticanja kvalifikovanog sredstva. Ovaj postupak je i do sada bio u primeni kao dopušten alternativni postupak, tako da su neka pravna lica usvojila ovu računovodstvenu politiku i kao takvu je primenjivala, s tim što su bila u obavezi da u finansijskim izveštajima obelodanjuju takvu računovodstvenu politiku. Izmjena se sastoji u ukidanju osnovnog postupka računovodstvenog prikazivanja troškova pozajmljivanja kod kvalifikovanih sredstava, a upućuje na obaveznu primenu alternativnog postupka računovodstvenog prikazivanja troškova pozajmljivanja. To praktično znači da se troškovi pozajmljivanja koji neposredno mogu da se vežu za sticanje, izgradnju ili izradu kvalifikovanog sredstva od 2009. godine, obavezno pripisuju (kapitalizuju) nabavnoj vrednosti/ceni koštanja tog sredstva.

Kvalifikovano sredstvo vezuje se za:

- zalihe za koje je potreban značajan vremenski period da bi se pripremile za prodaju,
- proizvodne pogone,
- postrojenja za proizvodnju energije i
- investicione nekretnine.

Druga investiranja i one zalihe koje se proizvode u relativno kratkom vremenskom periodu i stavljaju u upotrebu, odnosno prodaju, nisu sredstva koja se kvalifikuju. Sredstva koja su spremna za planiranu upotrebu ili prodaju u momentu sticanja, takođe nisu sredstva koja se kvalifikuju.

Troškovi pozajmljivanja koji se mogu kapitalizovati su oni troškovi pozajmljivanja koji bi bili izbegnuti da nije bio učinjen izdatak za sredstvo koje se kvalifikuje.

Kada pravno lice pozajmljuje novčana sredstva namenjena za sticanje kvalifikovanog sredstva, troškovi pozajmljivanja koji se direktno odnose na to sredstvo koje se kvalifikuje se mogu odmah identifikovati i kao takvo kapitalizovati. Međutim, kada se finansijske aktivnosti vezane za pozajmljivanje sredstava odvijaju centralizovano ili kada se deo tih sredstava privremeno pozajmljuje drugim pravnim licima, pa se po tom osnovu ostvaruju prihodi, nastaju teškoće u utvrđivanju iznosa troškova pozajmljivanja koji se može vezati za kvalifikovano sredstvo. U tim slučajevima neophodna je primena procene iznosa troškova pozajmljivanja koji se mogu kapitalizovati. Na primer, ako se pozajmljena sredstva za kvalifikovano sredstvo, pre angažovanja za te namene plasiraju kao pozajmica drugom pravnom licu i ostvare određeni prihodi, troškovi pozajmljivanja sredstava se moraju pre direktnog pripisivanja ceni koštanja kvalifikovanog sredstva umanjiti za ostvarene prihode po osnovu privremenog investiranja pozajmljenih sredstava.

Finansijski aranžmani za sredstvo koje se kvalifikuje mogu imati za rezultat sticanje pozajmljenih sredstava i po tom osnovu nastajanje troškova pozajmljivanja pre nego što se ta sredstva upotrebe za izdatke za sredstvo koje se kvalifikuje. U takvim okolnostima, novčana sredstva se često privremeno investiraju do njihovog trošenja za kvalifikovano sredstvo. Pri određivanju iznosa pozajmljivanja koji se mogu kapitalizovati u toku perioda, svaki zarađeni

prihod od investiranja tih novčanih sredstava se oduzima od nastalih troškova pozajmljivanja (MRS 23, paragraf 16).

Kapitalizacija troškova pozajmljivanja, **počinje** kada:

- nastanu izdaci za sredstvo;
- nastanu troškovi pozajmljivanja;
- kada su u toku aktivnosti koje su neophodne da bi se sredstvo pripremilo za njegovu upotrebu ili prodaju.

Izdaci u vezi sa sredstvom koje se kvalifikuje uključuju samo izdatke koji su imali za rezultat novčane isplate, transfere drugih sredstava ili preuzimanje obaveze na koje se zaračunava kamata. Izdaci se umanjuju za svako primanje državnih davanja u vezi sa tim sredstvom, u skladu sa **(I-20) Međunarodni računovodstveni standard - MRS 20 Računovodstvo državnih davanja i obelodanjivanje državne pomoći ("Sl. glasnik RS", br. 77/2010** - dalje: MRS 20).

Troškovi pozajmljivanja vezani za aktivnosti koje su neophodne da bi se sredstvo pripremilo za njegovu planiranu upotrebu ili prodaju obuhvataju više od fizičke izgradnje objekta. To se naričito odnosi na pripremu građevinskog zemljišta, kao i na tehnički i administrativni rad za sticanje dozvole za započinjanje izgradnje. Ipak, takve aktivnosti isključuju držanje sredstava kada se ne vrše nikakve aktivnosti kojim se menja stanje sredstava.

Kapitalizacija troškova pozajmljivanja prestaje kada su završene sve aktivnosti neophodne da se kvalifikovano sredstvo stavi u upotrebu ili proda.

Neko sredstvo je obično spremno za upotrebu ili prodaju kada je fizička izgradnja tog sredstva završena, čak i ukoliko uobičajeni administrativni rad možda još uvek traje.

Kada se izgradnja kvalifikovanog sredstva završava po delovima, a svaki deo je moguće koristiti dok se izgradnja nastavlja na ostalim delovima, kapitalizacija troškova pozajmljivanja prestaje kada su u suštini završene sve aktivnosti neophodne za pripremu tog dela radi njegove upotrebe ili prodaje.

Primer br. 5. - Knjiženje kapitalizacije troškova pozajmljivanja za kvalifikovano sredstvo

Pravno lice gradi proizvodni pogon i prema preračunu izgradnja objekta trajaće oko dve godine. Troškovi dobijanja građevinske dozvole iznose 15.000,00 dinara.

Dobijen je dugoročni kredit (na dve godine) u vrednosti od 1.000.000,00 dinara sa kamatnom stopom od 10% na godišnjem nivou. Kamata se obračunava i plaća na kraju kalendarske godine.

Sredstva kredita nisu u celosti angažovana za plaćanje izgradnje objekta u prvoj godini korišćena, te iznos od 200.000,00 dinara je angažovan u vidu kratkoročne pozajmice na deset meseci pravnom licu u okviru iste kompanije, sa kamatnom stopom od 10% na godišnjem nivou.

Na kraju godine banka je ispostavila obračun kamate za kredit u iznosu od 100.000,00 dinara. Vraćena je data pozajmica od 200.000,00 dinara sa kamatom u iznosu od 16.600,00 dinara. Izvršeno je umanjeње troškova pozajmljivanja za iznos naplaćene kamate na kratkoročnu

pozajmicu u iznosu od 16.600,00.

Izvođač radova ispostavljena je prvu privremenu građevinsku situaciju u iznosu od 80.000,00 dinara, i PDV u iznosu od 14.400,00 dinara.

Knjiženje:

Za knjiženje obaveze po kreditu:

241		Tekući (poslovni) računi	1.000.000,00	
	414	Dugoročni krediti u zemlji		1.000.000,00

Za knjiženje dozvole za izgradnju:

027		Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	15.000,00	
	433	Dobavljači u zemlji		15.000,00

Za knjiženje date pozajmice:

232		Kratkoročni krediti u zemlji	200.000,00	
	241	Tekući (poslovni) računi		200.000,00

Za knjiženje troškova pozajmljivanja - kapitalizacija troškova kvalifikovanog sredstva :

027		Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	100.000,00	
	460	Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		100.000,00

Za knjiženje vraćene pozajmice:

241		Tekući (poslovni) računi	216.600,00	
	232	Kratkoročni krediti u zemlji		200.000,00
	662	Prihodi od kamata		16.600,00

Za storniranje troškova pozajmljivanja - kapitalizacija troškova za iznos prihoda od kamate na datu pozajmicu od sredstva dobijenih iz kredita za izgradnju proizvodnog pogona - kvalifikovanog sredstva:

027		Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	- 16.600,00	
	662	Prihodi od kamata		- 16.600,00

Za knjiženje privremene situacije:

027	Nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	80.000,00	
270	Porez na dodatu vrednost u primljenim fakturama po opštoj stopi (osim plaćenih avansa)	14.400,00	
433	Dobavljači u zemlji		94.400,00

1.1.5.2.3. Kamate – MRS 23 – Troškovi pozajmljivanja

Tip dokumenta:	Propis
Naslov:	(I-23) MEĐUNARODNI RAČUNOVODSTVENI STANDARD - MRS 23 Troškovi pozajmljivanja ("Sl. glasnik RS", br. 77/2010)
Rubrika:	XV-3 - Računovodstvo i revizija/Međunarodni računovodstveni standardi
Nivo dokumenta:	Republike Srbije

Glasilost:	Službeni glasnik RS, broj 77/2010 od 25/10/2010
Vrsta propisa:	Izvodi iz propisa
Propis na snazi:	02/11/2010 -
Verzija na snazi:	02/11/2010 -
Donosilac:	Ministarstvo finansija
Natpropis:	ZAKON O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI ("Sl. glasnik RS", br. 46/2006 i 111/2009)

Suštinski princip

1 Troškovi pozajmljivanja koji su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstva koje se kvalifikuje čine deo nabavne vrednosti/cene koštanja tog sredstva. Drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod.

Delokrug

2 Entitet treba da primenjuje ovaj standard pri računovodstvenom obuhvatanju troškova pozajmljivanja.

3 Ovaj Standard se ne bavi tekućim ili uračunatim troškom kapitala, uključujući prioritetni kapital koji nije klasifikovan kao obaveza.

4 Od entiteta se ne zahteva da primenjuje ovaj standard na troškove pozajmljivanja koji su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji:

(a) sredstva koje se kvalifikuje i koje se odmerava po fer vrednosti, na primer biološkog sredstva; ili

(b) zaliha koje se proizvode kontinuirano u velikim količinama.

Definicije

5 Sledeći izrazi upotrebljeni su u ovom standardu sa preciziranim značenjima:

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje entitet ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Sredstvo koje se kvalifikuje je sredstvo kojem je obavezno potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju.

6 Troškovi pozajmljivanja mogu obuhvatati:

(a) troškovi kamata izračunati korišćenjem metode efektivne kamate koja je opisana u IAS 39 *Finansijski instrumenti: Priznavanje i merenje*;

(b) [brisan]

(c) [brisan]

(d) finansijska opterećenja u vezi sa finansijskim lizingom priznatim u skladu sa IAS 17 *Lizing*, i

(e) kursne razlike nastale po osnovu pozajmljivanja u stranoj valuti, u iznosu do kog se smatraju korigovanjem troškova kamate.

7 Zavisno od okolnosti, svaka od stavki navedenih u daljem tekstu može biti sredstvo koje se kvalifikuje:

(a) zalihe;

(b) proizvodni pogoni;

(c) postrojenja za proizvodnju energije;

(d) nematerijalna imovina; i

(e) investicione nekretnine.

Finansijska sredstva i zalihe koje se proizvode u kratkom vremenskom periodu nisu sredstva koja se kvalifikuju. Sredstva koja su spremna za planiranu upotrebu ili prodaju u momentu sticanja takođe nisu sredstva koja se kvalifikuju.

Priznavanje

8 Entitet treba da kapitalizuje troškove pozajmljivanja koji su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstva koje se kvalifikuje kao deo nabavne vrednosti tog sredstva. Entitet treba da priznae druge troškove pozajmljivanja kao rashode u periodu u kom su nastali.

9 Troškovi pozajmljivanja koji su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstva koje se kvalifikuje se uključuju u nabavnu vrednosti tog sredstva. Takvi troškovi pozajmljivanja se kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti sredstva kada je verovatno da će oni imati za rezultat buduće ekonomske koristi za entitet i kada se troškovi mogu pouzdano odmeriti. Kada entitet primenjuje IAS 29 *Finansijsko izveštavanje u hiperinflatornim privredama*, on priznae kao rashod deo troškova pozajmljivanja kojima se kompenzuje inflacija tokom istog perioda u skladu sa paragrafom 21 tog standarda.

Troškovi pozajmljivanja koji se mogu kapitalizovati

10 Troškovi pozajmljivanja koji su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstva koje se kvalifikuje, su oni troškovi pozajmljivanja koji bi bili izbegnuti da nije bio učinjen izdatak

za sredstvo koje se kvalifikuje. Kada entitet pozajmljuje novčana sredstva specifično namenjena sticanju određenog sredstva koje se kvalifikuje, troškovi pozajmljivanja koji se direktno odnose na to sredstvo koje se kvalifikuje se mogu odmah identifikovati.

11 Nekada može da bude teško da se utvrdi neposredna povezanost konkretnih pozajmljivanja i sredstva koje se kvalifikuje, kao i da se utvrde pozajmljivanja koja bi inače mogla da budu izbegnuta. Takva teškoća nastaje, na primer, kada se finansijskom aktivnošću entiteta centralizovano koordinira. Teškoće takođe nastaju kada grupa koristi niz dužničkih instrumenata za pozajmljivanje novčanih sredstava po različitim kamatnim stopama i daje na zajam ta novčana sredstva po različitim osnovama drugim entitetima u grupi. Druge komplikacije nastaju usled upotrebe zajmova iskazanih u stranim valutama ili povezanih s njima, kada grupa posluje u visokoinflatornim privredama, kao i usled fluktuacija deviznih kurseva. Kao posledica, utvrđivanje iznosa troškova pozajmljivanja koji su direktno pripisivi sticanju sredstva koje se kvalifikuje je teško i zahteva primenu prosuđivanja.

12 U obimu u kome su novčana sredstva pozajmljena isključivo radi sticanja sredstva koje se kvalifikuje, iznos troškova pozajmljivanja koji se mogu kapitalizovati po osnovu tog sredstva se određuje kao stvarni troškovi pozajmljivanja nastali usled tog pozajmljivanja, tokom perioda, umanjeni za svaki prihod od investiranja po osnovu privremenog investiranja tih pozajmljivanja.

13 Finansijski aranžmani za sredstvo koje se kvalifikuje mogu imati za rezultat sticanje pozajmljenih novčanih sredstava od strane entiteta i nastajanje troškova pozajmljivanja, pre nego što se neka ili sva novčana sredstva upotrebe za izdatke za sredstvo koje se kvalifikuje. U takvim okolnostima, novčana sredstva se često privremeno investiraju do njihovog trošenja na sredstvo koje se kvalifikuje. Pri određivanju iznosa troškova pozajmljivanja koji se mogu kapitalizovati u toku perioda, svaki zarađeni prihod od investiranja tih novčanih sredstava se oduzima od nastalih troškova pozajmljivanja.

14 U obimu u kome se novčana sredstva obično pozajmljuju i upotrebljavaju u svrhu sticanja sredstva koje se kvalifikuje, iznos troškova pozajmljivanja koji se mogu kapitalizovati se utvrđuje primenom stope kapitalizacije na izdatke u vezi sa tim sredstvom. Stopa kapitalizacije je ponderisani prosek troškova pozajmljivanja, primenljivih na pozajmljivanja entiteta neizmirena u toku perioda, a koja ne spadaju u pozajmljivanja namenjena isključivo za sticanje sredstva koje se kvalifikuje. Iznos troškova pozajmljivanja koji je kapitalizovan u toku perioda ne treba da prevazilazi iznos troškova pozajmljivanja nastalih tokom tog perioda.

15 U nekim okolnostima je prikladno obuhvatiti sva pozajmljivanja matičnog entiteta i zavisnih entiteta prilikom izračunavanja ponderisanog proseka troškova pozajmljivanja; u drugim okolnostima, prikladno je da svaki zavisni entitet koristi ponderisani prosek troškova pozajmljivanja koji je primenljiv na njegova sopstvena pozajmljivanja.

Višak knjigovodstvene vrednosti sredstva koje se kvalifikuje iznad nadoknadivog iznosa

16 Kada knjigovodstvena vrednost ili očekivana krajnja nabavna vrednost sredstva koje se kvalifikuje, prevazilazi njen nadoknadivi iznos ili neto ostvarljivu vrednost, knjigovodstvena vrednost se umanjuje ili otpisuje u skladu sa zahtevima drugih standarda. U izvesnim okolnostima, iznos umanjenja ili otpisivanja anulira se u skladu sa tim drugim standardima.

Početak kapitalizacije

17 Entitet treba da započne kapitalizaciju troškova pozajmljivanja, kao deo nabavne vrednosti sredstva koje se kvalifikuje, na datum početka kapitalizacije. Datum početka kapitalizacije je datum kada entitet prvi put ispuni svaki od navedenih uslova:

(a) napravi izdatke za sredstvo;

(b) napravi troškove pozajmljivanja; i

(c) preduzme aktivnosti neophodne da bi se sredstvo pripremio za planiranu upotrebu ili prodaju.

18 Izdaci u vezi sa sredstvom koje se kvalifikuje uključuju samo izdatke koji su imali za rezultat gotovinske isplate, transfere drugih sredstava ili preuzimanje obaveza na koje se zaračunava kamata. Izdaci se umanjuju za svako primljeno plaćanje i primljena davanja u vezi sa sredstvom (videti IAS 20 *Računovodstvo državnih davanja i obelodanjivanje državne pomoći*). Prosečna knjigovodstvena vrednost sredstva u toku perioda, koja obuhvata prethodno kapitalizovane troškove pozajmljivanja, obično predstavlja razumnu približnu vrednost izdataka na koje je primenjena stopa kapitalizacije u tom periodu.

19 Neophodne aktivnosti pripreme sredstva za planiranu upotrebu ili prodaju obuhvataju više od fizičke izgradnje sredstva. One obuhvataju tehnički i administrativni rad koji prethodi započinjanju fizičke izgradnje, kao što su aktivnosti u vezi sa sticanjem dozvola pre započinjanja fizičke izgradnje. Ipak, takve aktivnosti isključuju držanje sredstva kada se ne vrši nikakva proizvodnja ili razvoj kojim se menja stanje sredstva. Na primer, troškovi pozajmljivanja nastali u toku pripreme zemljišta kapitalizuju se u periodu preduzimanja tih aktivnosti. Međutim, troškovi pozajmljivanja nastali dok se zemljište, stečeno za svrhe izgradnje, drži bez ikakve aktivnosti u vezi sa pripremanjem za korišćenje, ne kvalifikuju se za kapitalizaciju.

Obustavljanje kapitalizacije

20 Entitet treba da obustavi kapitalizaciju troškova pozajmljivanja tokom produženih perioda u kojima je prekinut aktivan razvoj sredstva koje se kvalifikuje.

21 Entitet može da napravi troškove pozajmljivanja tokom produženog perioda u kome su prekinute aktivnosti neophodne za pripremu sredstva za planiranu upotrebu ili prodaju. Takvi troškovi su troškovi posedovanja delimično dovršenih sredstava i sredstava koja se ne kvalifikuju za kapitalizaciju. Ipak, entitet obično ne obustavlja kapitalizaciju troškova pozajmljivanja u periodu u kome se vrši značajan tehnički i administrativni rad. Entitet takođe ne obustavlja kapitalizaciju troškova pozajmljivanja kada je privremeno odlaganje nužni deo procesa pripreme sredstva za planiranu upotrebu ili prodaju. Na primer, kapitalizacija se nastavlja tokom produženog perioda kada visok vodostaj odlaže izgradnju mosta, ukoliko je tako visok vodostaj uobičajen u toj geografskoj oblasti tokom perioda u kome se vrši izgradnja.

Prestanak kapitalizacije

22 Entitet treba da prestane sa kapitalizacijom troškova pozajmljivanja kada su u suštini završene sve aktivnosti neophodne da bi se sredstva koja se kvalifikuju pripremila za planiranu upotrebu ili prodaju.

23 Neko sredstvo je obično spremno za planiranu upotrebu ili prodaju kada je fizička izgradnja tog sredstva završena, čak i ukoliko uobičajeni administrativni rad možda još uvek traje. Ukoliko manje izmene, kao što je ukrašavanje nekretnine prema specifikacijama kupca ili korisnika, predstavljaju sve što je neizvršeno, to ukazuje da su u suštini sve aktivnosti završene.

24 Kada entitet završava izgradnju sredstva koje se kvalifikuje po delovima, a svaki deo je moguće koristiti dok se izgradnja nastavlja na ostalim delovima, kapitalizacija troškova

pozajmljivanja prestaje kada su u suštini završene sve aktivnosti neophodne za pripremu tog dela za njegovu planiranu upotrebu ili prodaju.

25 Poslovni kompleks koji se sastoji od više objekata, pri čemu svaki od njih može pojedinačno da se koristi, primer je sredstva koje se kvalifikuje a gde je svaki deo moguće koristiti dok se nastavlja izgradnja na drugim delovima. Primer za sredstvo koje se kvalifikuje, a koje treba da bude u potpunosti završeno pre nego što može da bude korišćen bilo koji deo, je industrijsko postrojenje koje obuhvata više procesa koji se sprovode u nizu, u različitim delovima postrojenja u okviru iste lokacije, kao što je, na primer, fabrika čelika.

Obelodanjivanje

26 Entitet obelodanjuje:

- (a) kapitalizovani iznos troškova pozajmljivanja u toku perioda; i
- (b) stopu kapitalizacije korišćenu za utvrđivanje iznosa troškova pozajmljivanja koji se mogu kapitalizovati.

Prelazne odredbe

27 Kada usvajanje ovog standarda predstavlja promenu računovodstvene politike, entitet treba da primenjuje ovaj standard na troškove pozajmljivanja koji se odnose na sredstva koja se kvalifikuju, a za koja je datum početka kapitalizacije - datum stupanja na snagu ili neki kasniji datum.

28 Međutim, entitet može da naznači svaki datum pre datuma stupanja na snagu i da primenjuje ovaj standard na troškove pozajmljivanja koji se odnose na sva sredstva koja se kvalifikuju, a za koja je datum početka kapitalizacije - datum naznačavanja ili neki kasniji datum.

Datum stupanja na snagu

29 Entitet treba da primenjuje ovaj standard za godišnje periode koji počinju 1. januara 2009. godine ili kasnije. Ranija primena je dozvoljena. Ako entitet primenjuje ovaj standard od datuma koji je pre 1. januara 2009. godine, on treba da obelodani tu činjenicu.

29A Paragraf 6 je izmenjen u okviru *Poboljšanja IFRS* objavljenih u maju 2008. godine. Entitet primenjuje ove izmene za godišnje periode koji počinju 1. januara 2009. godine ili kasnije. Ranija primena je dozvoljena. Ukoliko entitet primenjuje ove izmene na raniji period obelodanjuje tu činjenicu.

Povlačenje IAS 23 (revidiranog 1993. godine)

30 Ovaj standard zamenjuje IAS 23 *Troškovi pozajmljivanja* revidiran 1993. godine.

1.1.5.2.4. Kamate – MRS 17 – Lizing

Tip dokumenta:	Propis
Naslov:	(I-17) MEĐUNARODNI RAČUNOVODSTVENI STANDARD - MRS 17 Lizing ("Sl. glasnik RS", br. 77/2010)
Rubrika:	XV-3 - Računovodstvo i revizija/Međunarodni računovodstveni standardi
Nivo dokumenta:	Republike Srbije
<hr/>	
Glasil:	Službeni glasnik RS, broj 77/2010 od 25/10/2010
Vrsta propisa:	Izvodi iz propisa
Propis na snazi:	02/11/2010 -
Verzija na snazi:	02/11/2010 -
Donosilac:	Ministarstvo finansija
Natpropis:	ZAKON O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI ("Sl. glasnik RS", br. 46/2006 i 111/2009)

Cilj

1 Cilj ovog Standarda je da propiše odgovarajuće računovodstvene politike i obelodanjivanja kod davaoca lizinga i korisnika lizinga koja će se primenjivati u vezi sa lizingom.

Delokrug

2 Ovaj Standard se primenjuje u računovodstvenom obuhvatanju svih lizinga osim:

(a) ugovora o lizingu koji se odnose na istraživanje ili korišćenje minerala, nafte, prirodnog gasa i sličnih neregenerativnih resursa; i

(b) ugovora o licencama za predmete kao što su filmovi, video zapisi, predstave, rukopisi, patenti i autorska prava.

Takođe, ovaj standard se ne primenjuje kao osnova za odmeravanje:

(a) nekretnina koje drži korisnik lizinga, a koje se evidentiraju kao investicione nekretnine (videti IAS 40 *Investicione nekretnine*);

(b) investicione nekretnine koje je davalac lizinga obezbedio po osnovu ugovora o poslovnom lizingu (videti IAS 40)

(c) bioloških sredstava koje korisnik lizinga poseduje po osnovu ugovora o finansijskom lizingu (videti IAS 41 *Poljoprivreda*); ili

(d) bioloških sredstava koje je davalac lizinga obezbedio po osnovu ugovora o poslovnom lizingu.

3 Ovaj Standard se primenjuje na ugovore kojima se prenosi pravo na korišćenje sredstava, čak i u slučaju kada se od davaoca lizinga zahtevaju značajne usluge u vezi sa funkcionisanjem i održavanjem sredstva. Ovaj Standard se ne primenjuje na ugovore o uslugama kojima se ne prenosi pravo na korišćenje sredstva sa jedne na drugu ugovornu stranu.

Definicije

4 U ovom Standardu se koriste izrazi koji imaju sledeće značenje:

Lizing je sporazum po kome davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

Finansijski lizing je lizing kojim se prenose suštinski svi rizici i koristi koji su povezani sa vlasništvom nad nekim sredstvom. Po isteku perioda lizinga pravo svojine se može, ali ne mora preneti.

Poslovni lizing je lizing koji je različit od finansijskog lizinga.

Neopozivi lizing je lizing koji se može opozvati samo:

(a) u slučaju nekog nepredviđenog događaja

(b) uz dopuštenje davaoca lizinga

(c) ukoliko korisnik lizinga zaključi novi lizing za isto ili ekvivalentno sredstvo sa istim davaocem lizinga, ili

(d) na osnovu plaćanja dodatnog iznosa od strane korisnika lizinga, tako da je od otpočinjanja lizinga prilično izvesno da će se lizing nastaviti.

Početak lizinga je raniji datum između datuma sporazuma o lizingu i datuma obavezivanja strana da će se pridržavati glavnih odredbi lizinga. Na taj dan:

(a) lizing se klasifikuje bilo kao poslovni ili kao finansijski lizing; i

(b) u slučaju finansijskog lizinga, određuje se iznos koji treba priznati na početku trajanja lizinga.

Početak trajanja lizinga je datum od kojeg korisnik lizinga ima pravo da koristi sredstvo koje je predmet lizinga. To je datum inicijalnog priznavanja lizinga (to jest priznavanje sredstava, obaveza, prihoda ili rashoda koji nastaju kao rezultat lizinga).

Trajanje lizinga je neopozivi period za koji je korisnik lizinga ugovorio lizing sredstva zajedno sa svakim budućim periodom u kojem korisnik lizinga ima mogućnost da nastavi lizing sa ili bez dodatnog plaćanja, s tim da je na početku lizinga izvesno u razumnoj meri da će korisnik lizinga tu mogućnost iskoristiti.

Minimalna plaćanja lizinga su plaćanja tokom trajanja lizinga koja se zahtevaju ili se mogu zahtevati od korisnika lizinga, isključujući potencijalne zakupnine, troškove za usluge i poreze koje treba da plati davalac lizinga a koji će mu biti nadoknađeni zajedno sa:

(a) u slučaju korisnika lizinga, svakim iznosom garantovanim od strane korisnika ili od strane povezane sa njim, ili

(b) u slučaju davaoca lizinga svaka rezidualna vrednost koju mu garantuje:

(i) korisnik lizinga

(ii) strana povezana sa korisnikom lizinga

(iii) treća strana koja nije povezana sa davaocem lizinga koja je finansijski sposobna da ispuni obaveze po garanciji.

Međutim, ako korisnik lizinga ima opciju kupovine sredstva po ceni za koju se očekuje da će biti znatno niža od fer vrednosti sredstva na datum kada opcija kupovine postane ostvariva i kada je na početku lizinga izvesno da će se ta opcija iskoristiti, minimalna plaćanja lizinga obuhvataju minimalna plaćanja tokom trajanja lizinga do očekivanog datuma realizacije opcije kupovine i plaćanje potrebno za realizaciju te opcije.

Fer vrednost je iznos za koji se neko sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Ekonomski vek je:

(a) period u kojem se očekuje da sredstvo bude ekonomski upotrebljivo za jednog ili više korisnika; ili

(b) broj proizvoda ili sličnih jedinica koje jedan ili više korisnika očekuju da dobiju od upotrebe sredstva.

Korisni vek je procenjeni preostali period od početka trajanja lizinga, koji nije ograničen na period trajanja lizinga, tokom koga se očekuje da će entitet koristiti ekonomske koristi sadržane u datom sredstvu.

Garantovana rezidualna vrednost je:

(a) u slučaju korisnika lizinga deo rezidualne vrednosti za koji garantuje korisnik lizinga ili strana povezana sa korisnikom (garantovani iznos je maksimalni iznos koji bi u svakom slučaju mogao biti plaćen), i

(b) u slučaju davaoca lizinga onaj deo rezidualne vrednosti za koji garantuje korisnik lizinga ili treća strana koja nije povezana sa davaocem lizinga, a koja je finansijski sposobna da isplati obaveze po garanciji.

Negarantovana rezidualna vrednost je onaj deo rezidualne vrednosti sredstva koje je predmet lizinga čiju realizaciju ne garantuje davalac lizinga ili je garantovana samo od strane povezane sa davaocem lizinga.

Inicijalni direktni troškovi su inkrementalni troškovi koji se mogu direktno pripisati pregovaranju i zaključivanju lizinga izuzev troškova koji su nastali kod proizvođača ili posrednika davaoca lizinga.

Bruto investiranje u lizing predstavlja zbir:

(a) minimalnih plaćanja za lizing koje potražuje davalac lizinga na osnovu finansijskog lizinga i

(b) bilo koja negarantovana rezidualna vrednost koja pripada davaocu lizinga.

Neto investiranje u lizing je jednako bruto investiranju u lizing diskontovano po kamatnoj stopi sadržanoj u lizingu.

Nezarađeni prihod od finansiranja je razlika između:

(a) bruto investiranja u lizing i

(b) neto investiranja u lizing.

Kamatna stopa sadržana u lizingu je diskontna stopa koja na početku lizinga uslovljava ukupnu sadašnju vrednost (a) minimalnih plaćanja lizinga i (b) negarantovane rezidualne vrednosti koja treba da bude jednaka zbiru (i) fer vrednosti sredstva koje je predmet lizinga i (ii) svih inicijalnih direktnih troškova davaoca lizinga.

Inkrementalna kamatna stopa pozajmljivanja za korisnika lizinga je kamatna stopa koju bi korisnik lizinga morao da plati za sličan lizing ili, ako se ona ne može utvrditi, stopa koja bi na početku lizinga teretila korisnika u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstva koje je predmet lizinga.

Potencijalna zakupnina je deo plaćanja za lizing koji nije određen u fiksnom iznosu već je zasnovan na nekom drugom činiocu čija promena ne zavisi od protoka vremena (na primer procenat od buduće prodaje, stepen budućeg korišćenja, budući indeksi cena, buduće tržišne kamatne stope).

5 Ugovor o lizingu može uključivati odredbu da se plaćanja lizinga koriguju za promene troškova izgradnje ili nabavke sredstva koje je predmet lizinga, za promene nekog drugog merila troškova ili vrednosti, kao što su opšti nivoi cena, ili za promene troškova finansiranja lizinga od strane davaoca lizinga, u periodu između početka lizinga (kada se lizing klasifikuje) i početka trajanja lizinga (kada se lizing priznaje). Ako je to slučaj, efekte ovakvih promena, u svrhu ovog Standarda, treba tretirati kao da su se dogodili na početku lizinga.

6 Definicija lizinga odnosi se na ugovore o iznajmljivanju sredstava po kojima se korisniku lizinga daje opcija sticanja prava svojine nad sredstvom, nakon ispunjenja ugovornih uslova. Ovi ugovori su ponekad poznati kao ugovori o kupovini na otplatu.

Klasifikacija lizinga

7 Klasifikacija lizinga usvojena u ovom Standardu, zasniva se na stepenu u kom rizici i koristi svojstveni vlasništvu nad sredstvom koje je predmet lizinga pripadaju davaocu ili korisniku lizinga. Rizici obuhvataju mogućnost gubitaka zbog neiskorišćenosti kapaciteta ili tehnološke zastarelosti, kao i zbog variranja povraćaja (ulaganja) usled promene ekonomskih uslova. Koristi mogu predstavljati očekivanja profitabilnih poslova u toku ekonomskog veka sredstva i dobitaka od povećanja vrednosti ili realizacije rezidualne vrednosti.

8 Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing ukoliko se njim suštinski prenose svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom. Lizing se klasifikuje kao poslovni lizing, ako se njim ne prenose suštinski svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom.

9 Pošto se transakcija između davaoca lizinga i korisnika lizinga zasniva na ugovoru o lizingu, koji važi za obe strane, primereno je da se definicije dosledno primenjuju. Primena ovih definicija u različitim okolnostima može ponekad dovesti do toga da davalac lizinga i korisnik lizinga različito klasifikuju isti lizing. Na primer, kada davalac lizinga stiže koristi od rezidualne vrednosti za koju garantuje strana koja nije povezana sa korisnikom lizinga.

10 Da li je lizing finansijski ili poslovni, zavisi od suštine transakcije, a ne od oblika ugovora. Primeri situacija koje pojedinačno ili zajedno, upućuju na klasifikovanje lizinga kao finansijskog su:

- (a) lizingom se prenosi vlasništvo nad sredstvom na korisnika lizinga do kraja trajanja lizinga;
- (b) korisnik lizinga ima opciju da kupi sredstvo po ceni za koju se očekuje da će biti znatno niža od fer vrednosti na datum kada se opcija može iskoristiti, i kada je na početku lizinga izvesno da će se opcija iskoristiti;
- (c) trajanje lizinga se odnosi na veći deo ekonomskog veka sredstva, čak iako se vlasništvo ne prenosi;
- (d) na početku lizinga sadašnja vrednost minimalnih plaćanja za lizing veća je ili jednaka ukupnoj fer vrednosti sredstva koje je predmet lizinga; i
- (e) sredstva koja su predmet lizinga su specifične prirode, tako da ih bez značajnih modifikacija može koristiti samo korisnik lizinga.

11 Indikatori situacija koje bi individualno ili u kombinaciji mogle takođe upućivati na klasifikovanje lizinga kao finansijskog lizinga su:

- (a) ukoliko korisnik lizinga može opozvati lizing, gubitke davaoca lizinga zbog ovog opoziva snosi korisnik lizinga;
- (b) dobiti ili gubici od promena fer vrednosti ostatka padaju na teret korisnika lizinga (na primer, popust na zakupninu koji je jednak najvećem delu prihoda od prodaje na kraju trajanja lizinga); i
- (c) korisnik lizinga ima mogućnost da nastavi lizing u drugom vremenskom periodu, uz zakupninu koja je znatno niža od tržišne zakupnine.

12 Primeri i indikatori u paragrafima 10 i 11 nisu uvek konačni. Ako je jasno na osnovu ostalih karakteristika, da se lizingom ne prenose suštinski svi rizici i koristi svojstveni vlasništvu, lizing se klasifikuje kao poslovni lizing. Na primer, to može biti slučaj kada se vlasništvo nad sredstvom prenosi na kraju lizinga u zamenu za varijabilno plaćanje koje je jednako njegovoj tadašnjoj fer vrednosti, ili ako postoji potencijalna zakupnina zbog koje korisnik lizinga ne poseduje suštinski sve rizike i koristi.

13 Klasifikovanje lizinga se vrši na početku lizinga. Ukoliko se u bilo koje vreme korisnik lizinga i davalac lizinga slože da promene odredbe ugovora o lizingu, osim obnavljanja lizinga, što bi moglo da dovede do drugačije klasifikacije lizinga i prema kriterijima iz paragrafa 7-12, promeni uslove koji su važili na početku lizinga, revidirani ugovor se smatra novim ugovorom za predviđeno trajanje. Međutim, promene procena (na primer, promene procena ekonomskog veka ili rezidualne vrednosti sredstva koje je predmet lizinga), ili promene okolnosti (na primer, neizvršenje novčanih obaveza korisnika lizinga), ipak ne izazivaju novo klasifikovanje lizinga u računovodstvene svrhe.

14 Lizing zemljišta i objekata klasifikuje se kao poslovni ili finansijski lizing, na isti način kao i lizing drugih sredstava. Međutim, za zemljište je karakteristično da ono obično ima neograničeni vek trajanja i ukoliko se ne očekuje da pravo vlasništva pređe na korisnika lizinga do kraja roka trajanja lizinga, korisnik lizinga obično ne preuzima suštinski sve rizike i koristi svojstvene vlasništvu, u kom slučaju se lizing zemljišta tretira kao poslovni lizing. Plaćena naknada za takav lizing koji se tretira kao poslovni lizing, predstavlja unapred

plaćene troškove lizinga, koji se amortizuju tokom trajanja lizinga, u skladu sa poreklom ostvarenih koristi.

15 Zemljište i objekti kao elementi lizinga razmatraju se zasebno u svrhu klasifikacije lizinga. Ako se očekuje, da će na kraju trajanja lizinga, vlasništvo nad oba elementa preći na korisnika lizinga, oba elementa se klasifikuju kao finansijski lizing, bez obzira da li se oni analiziraju kao jedan ili kao dva lizinga, osim u slučaju kada se na osnovu ostalih karakteristika zaključi da se lizingom ne prenose suštinski svi rizici i koristi koji su svojstveni vlasništvu nad jednim ili oba elementa. Kada zemljište ima neodređeni ekonomski vek, ono se obično klasifikuje kao poslovni lizing, osim u slučaju kada se očekuje, da će na kraju trajanja lizinga, vlasništvo nad njim preći na korisnika lizinga, u skladu sa paragrafom 14. Objekti se klasifikuju kao finansijski ili poslovni lizing u skladu sa paragrafima 7-13.

16 Kad god je potrebno da se klasifikuje i obračunava lizing zemljišta i objekata, minimalna plaćanja lizinga (uključujući i sve unapred plaćene paušalne iznose) se alociraju između elemenata zemljišta i objekata proporcionalno relativnoj fer vrednosti učešća ovih elemenata u lizingu, na početku lizinga. Ako se plaćanja lizinga ne mogu pouzdano alocirati na ova dva elementa, celokupni lizing se klasifikuje kao finansijski lizing, osim kada je jasno da oba elementa predstavljaju poslovni lizing, u kom slučaju se celokupni lizing klasifikuje kao poslovni.

17 Kod lizinga zemljišta i objekata, kod kojeg je iznos koji treba inicijalno priznati za element zemljišta, u skladu sa paragrafom 20, beznačajan/nematerijalan, zemljište i objekti mogu da se tretiraju kao jedna stavka za svrhu klasifikovanja lizinga, i klasifikuju kao finansijski ili poslovni lizing u skladu sa paragrafima 7-13. U ovom slučaju, ekonomski vek objekata predstavlja ekonomski vek celokupnog sredstva koje je predmet lizinga.

18 Zasebno odmeravanje elemenata zemljišta i objekata se ne zahteva, kada se učešće korisnika lizinga u lizingu i zemljišta i objekata klasifikuje kao investicione nekretnine u skladu sa IAS 40 i kada je usvojen model fer vrednosti. Kod ove procene se zahteva detaljan proračun samo ako je klasifikacija jednog ili oba elementa iz nekog razloga neizvesna.

19 Prema IAS 40, korisnik lizinga može da klasifikuje učešće u nekretnini koju drži pod poslovnim lizingom, kao investicionu nekretninu. U tom slučaju, učešće u nekretnini se obračunava kao da se radi o finansijskom lizingu, a za priznavanje sredstva se koristi model fer vrednosti. Korisnik lizinga nastavlja da obračunava lizing kao finansijski, čak i ako naknadni događaj izmeni prirodu udela korisnika lizinga u nekretnini, tako da se on više ne može klasifikovati kao investiciona nekretnina. To će biti slučaj, na primer, ako korisnik lizinga:

(a) uzme u posed nekretninu, koja se onda prenosi na sopstvenu imovinu, po vrednosti za koju se veruje da je jednaka fer vrednosti na datum promene u korišćenju, ili

(b) odobri podzakup kojim se prenose suštinski svi rizici i koristi svojstveni vlasništvu na treću stranu sa kojom nije povezan. Takav podzakup, korisnik lizinga obračunava kao finansijski lizing odobren trećoj strani, iako ga treća strana može obračunati i kao poslovni lizing.

Lizing u finansijskim izveštajima korisnika lizinga

Finansijski lizing

Početno priznavanje

20 Korisnici lizinga priznaju finansijski lizing kao sredstvo i obavezu u svojim bilansima stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja lizinga, ako je ona niža. Prilikom izračunavanja minimalnih plaćanja lizinga, diskontna stopa je kamatna stopa sadržana u lizingu, ako se ona može utvrditi, a ako se ne može utvrditi, koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje. Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

21 Transakcije i drugi događaji se računovodstveno obuhvataju i predstavljaju u skladu sa njihovom suštinom i finansijskom realnošću, a ne samo prema pravnom obliku. Iako pravni oblik ugovora o lizingu određuje da korisnik lizinga ne može da stekne zakonsko pravo svojine nad sredstvom koje je predmet lizinga, u slučaju finansijskog lizinga suština i finansijska realnost jeste da korisnik lizinga stiče ekonomske koristi od korišćenja sredstva koje je predmet lizinga u toku većeg dela njegovog ekonomskog veka, u zamenu za prihvatanje obaveze, da na početku lizinga, za to plati iznos koji je približno jednak fer vrednosti sredstva i pripadajuću finansijsku naknadu.

22 Ukoliko se takve transakcije lizinga ne iskazuju u izveštaju o finansijskoj poziciji korisnika lizinga, ekonomski resursi i nivo obaveza entiteta su potcenjeni, te time iskrivljuju finansijske pokazatelje. Zbog toga je potrebno da se finansijski lizing prizna u izveštaju o finansijskoj poziciji korisnika lizinga i kao sredstvo i kao obaveza za buduća plaćanja lizinga. Na početku trajanja lizinga u izveštaju o finansijskoj poziciji se sredstvo i obaveza za buduća plaćanja lizinga priznaju u istom iznosu, izuzev inicijalnih direktnih troškova korisnika lizinga koji se dodaju iznosu koji se priznaje kao sredstvo.

23 Obaveze za sredstva koja su predmet lizinga ne bi trebalo prezentovati u finansijskim izveštajima kao odbitne stavke od sredstava koja su predmet lizinga. Ako se za prezentovanje, u izveštaju o finansijskoj poziciji, obaveze klasifikuju na kratkoročne i dugoročne, ista klasifikacija se koristi i za obaveze po osnovu lizinga.

24 Inicijalni direktni troškovi obično nastaju u vezi sa specifičnim aktivnostima lizinga, kao što je pregovaranje i obezbeđivanje ugovora o lizingu. Navedeni troškovi koji se direktno mogu pripisati aktivnostima koje u finansijskom lizingu obavlja korisnik lizinga, uključuju se u iznos koji se priznaje kao sredstvo.

Naknadno odmeravanje

25 Minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskog troška i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak treba alocirati na sve periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze. Potencijalne zakupnine se tretiraju kao rashod za period u kom su nastale.

26 Prilikom alociranja finansijskih rashoda na periode tokom trajanja lizinga, u praksi se može koristiti neki oblik aproksimacije radi jednostavnijeg izračunavanja.

27 Finansijski lizing uzrokuje povećanje troškova amortizacije za sredstva koja se amortizuju, kao i finansijske rashode u svakom obračunskom periodu. Politika amortizacije sredstava koja su predmet lizinga i koja se amortizuju treba da bude u skladu sa politikom amortizacije sredstava koja su u vlasništvu, a priznata amortizacija se izračunava u skladu sa IAS 16 *Nekretnine, postrojenja i oprema* i IAS 38 *Nematerijalna imovina*. Ukoliko nije sasvim izvesno da će korisnik lizinga steći pravo vlasništva nad sredstvom koje je predmet lizinga do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od: trajanja lizinga ili korisnog veka.

28 Iznos amortizacije sredstva koje je predmet lizinga, sistematski se alokira na svaki obračunski period u toku očekivanog vremena korišćenja, na sistematskoj osnovi u skladu sa politikom amortizacije koju korisnik lizinga primenjuje za amortizaciju sredstava koja se amortizuju, a koja poseduje. Ako je sasvim izvesno da će korisnik lizinga steći pravo vlasništva do kraja trajanja lizinga, period očekivanog korišćenja predstavlja korisni vek sredstva; u suprotnom sredstvo se amortizuje tokom kraćeg perioda od: trajanja lizinga ili korisnog veka sredstva.

29 Zbir troškova amortizacije sredstva koje je predmet lizinga i finansijskih rashoda za period retko je isti kao obaveze za plaćanje lizinga za taj period, i stoga je neprikladno da se obaveze za plaćanje lizinga jednostavno priznaju kao rashod u bilansu uspeha. Prema tome, nakon početka trajanja lizinga, sredstvo i sa njim povezane obaveze verovatno neće imati jednake iznose.

30 Entitet primenjuje IAS 36 *Umanjenje vrednosti imovine*, da bi se utvrdilo da li je sredstvu koje je predmet lizinga umanjena vrednosti.

Obelodanjivanja

31 Za finansijski lizing, pored ispunjavanja zahteva IFRS 7 *Finansijski instrumenti: obelodanjivanja*, korisnici lizinga obelodanjuju i sledeće:

(a) za svaku grupu sredstava, neto knjigovodstvenu vrednost na kraju izveštajnog perioda.

(b) usklađivanja između ukupnih budućih minimalnih plaćanja lizinga na kraju izveštajnog perioda i njihove sadašnje vrednosti. Osim toga, entitet obelodanjuje ukupna buduća minimalna plaćanja lizinga na kraju izveštajnog perioda i njihove sadašnje vrednosti, za svaki od sledećih perioda:

(i) kraće od jedne godine;

(ii) duže od jedne godine, kraće od pet godina;

(iii) duže od pet godina.

(c) potencijalne zakupnine priznate kao rashod za period.

(d) ukupna buduća minimalna plaćanja podzakupna za koje se očekuje da će biti primljeni prema neopozivim podzakupima na kraju izveštajnog perioda.

(e) opšti opis materijalno značajnih ugovora o lizingu korisnika lizinga, koji uključuju, ali nisu ograničeni, na sledeće:

(i) osnovu po kojoj se utvrđuju obaveze po osnovu potencijalnih zakupnina;

(ii) postojanje i uslove obnavljanja ili opcije kupovine i klauzulu po kojoj je predviđeno povećanje cena; i

(iii) ograničenja nametnuta ugovorom o lizingu, kao što su ona koja se odnose na dividende, dodatni dug i dalji lizing.

32 Pored toga, korisnik lizinga za sredstva koja su predmet finansijskog lizinga vrši obelodanjivanja koja se zahtevaju prema IAS 16, IAS 36, IAS 38, IAS 40 i IAS 41.

Poslovni lizing

33 Kod poslovnog lizinga, plaćanja lizinga se priznaju kao rashod, po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga, osim ako neka druga sistematska osnova nije primerenija za predstavljanje vremenske strukture koristi za korisnika.

34 Za poslovne lizinge, plaćanja lizinga (isključujući troškove usluga kao što su osiguranje i održavanje) se priznaju po pravolinijskoj osnovi kao rashod, osim ako neka druga sistematska osnova nije primerenija za predstavljanje vremenske strukture koristi za korisnika, čak iako plaćanja nisu na toj osnovi.

Obelodanjivanja

35 Kod poslovnih lizinga, pored zahteva iz IFRS 7, korisnici lizinga obelodanjuju i sledeće:

(a) ukupna buduća minimalna plaćanja lizinga prema neopozivim poslovnom lizingu svaki od sledećih perioda:

(i) kraće od jedne godine;

(ii) duže od jedne godine ali kraće od pet godina;

(iii) duže od pet godina.

(b) ukupna buduća minimalna plaćanja podzakupa, koja se očekuju da budu primljena prema neopozivim podzakupima, na kraju izveštajnog perioda;

(c) plaćanja lizinga i podzakupa priznatih kao rashod za period, sa zasebnim iznosima za minimalna plaćanja lizinga, potencijalne zakupnine i plaćanja podzakupa;

(d) uopšteni opis značajnih ugovora o lizingu korisnika lizinga uključujući, ali ne ograničavajući se na:

(i) osnovu po kojoj se utvrđuju obaveze po osnovu potencijalnih zakupnina;

(ii) postojanje i uslovi obnavljanja ili opcije kupovine i klauzule po kojoj je predviđeno povećanje cena; i

(iii) ograničenja nametnuta ugovorom o lizingu, kao što su ona koja se odnose na dividende, dodatni dug i budući lizing.

Lizing u finansijskim izveštajima davaoca lizinga

Finansijski lizing

Inicijalno priznavanje

36 Davaoci lizinga priznaju sredstva pod finansijskim lizingom u svojim izveštajima o finansijskoj poziciji i prezentuju ih kao potraživanje u iznosu jednakom neto investiranju u lizing.

37 Kod finansijskog lizinga davalac lizinga prenosi skoro sve rizike i koristi svojstvene pravnom vlasništvu i na taj način tretira potraživanja po osnovu lizinga kao isplatu glavnice i prihod od finansiranja da bi refundirao i ostvario korist od svoje investicije i usluga.

38 Kod davanja lizinga se često javljaju inicijalni direktni troškovi, kao što su provizije, advokatske naknade i interni troškovi, koji predstavljaju inkrementalne troškove koji se mogu pripisati pregovaranju i zaključivanju ugovora o lizingu. Ovi troškovi ne obuhvataju indirektno troškove, kao što su opšti režijski troškovi koji nastaju u prodajnom ili marketing sektoru. Kod finansijskih lizinga, izuzev onih u koje su uključeni proizvođači i davaoci lizinga posrednici, inicijalni direktni troškovi se uključuju u inicijalno odmeravanje potraživanja po osnovu finansijskog lizinga i umanjuju iznos prihoda priznatih tokom trajanja lizinga. Kamatna stopa sadržana u lizingu se definiše na takav način da se inicijalni direktni troškovi automatski uključuju u potraživanja po osnovu finansijskog lizinga; nema potrebe da se oni zasebno dodaju. Troškovi koje napravi proizvođač ili davalac lizinga posrednik u vezi sa pregovaranjem i zaključivanjem ugovora o lizingu, su isključeni iz definicije inicijalnih direktnih troškova. Kao rezultat toga, oni se isključuju iz neto investiranja u lizing i priznaju se kao rashod u periodu u kom se priznaje dobitak od prodaje, što je kod finansijskog lizinga obično početak trajanja lizinga.

Naknadno odmeravanje

39 Priznavanje finansijskog prihoda treba zasnivati na modelu koji odražava konstantnu periodičnu stopu prinosa na neto investiranje davanja lizinga u finansijski lizing.

40 Davalac lizinga ima za cilj da alokira prihod od finansiranja tokom trajanja lizinga na sistematskoj i racionalnoj osnovi. Ova alokacija prihoda se zasniva na modelu koji odražava konstantni periodični prihod na neto investiranje davanja lizinga u finansijski lizing. Plaćanja lizinga koja se odnose na taj period, izuzimajući troškove usluga, oduzimaju se od bruto investiranja u lizing da bi se smanjila kako glavnica tako i nezarađeni prihod od finansiranja.

41 Procenjene negarantovane rezidualne vrednosti korišćene prilikom izračunavanja bruto investiranja davanja lizinga u taj lizing treba redovno preispitivati. Ako je došlo do smanjenja procenjene negarantovane rezidualne vrednosti, alokacija prihoda tokom trajanja lizinga se revidira, a svako smanjenje već obračunatih iznosa se istovremeno priznaje.

41A Sredstvo koje je predmet finansijskog lizinga koje je klasifikovano kao ono koje je namenjeno prodaji (ili je uključeno u grupu za otuđenje klasifikovanu kao onu koja je namenjena prodaji) u skladu sa IFRS 5 Stalna imovina namenjena prodaji i prestanak poslovanja se obračunava u skladu sa tim IFRS.

42 Proizvođač ili davalac lizinga posredniku priznaje dobitak ili gubitak od prodaje za period, u skladu sa politikom koju entitet primenjuje kod direktne prodaje. Ukoliko se nude veštački niske kamatne stope, dobitak od prodaje treba ograničiti na iznos koji bi se primenio kad bi se zahtevala tržišna kamatna stopa. Troškove koje naprave proizvođač ili davalac lizinga posrednik u vezi sa pregovaranjem i zaključivanjem ugovora o lizingu, treba priznati kao rashod u periodu kada se priznaje dobitak od prodaje.

43 Proizvođači ili posrednici često nude kupcima izbor između kupovine ili uzimanja sredstava pod lizing. Finansijski lizing sredstava od strane proizvođača ili davanja lizinga posrednika, uzrokuje dve vrste prihoda:

(a) dobitak ili gubitak koji je jednak dobitku ili gubitku od direktne prodaje sredstva koje je predmet lizinga, po uobičajenim prodajnim cenama, koje odražavaju moguće količinske ili trgovinske popuste; i

(b) prihod od finansiranja tokom trajanja lizinga.

44 Prihod od prodaje koji proizvođač ili davalac lizinga posredniku priznaje na početku trajanja lizinga predstavlja fer vrednost sredstva ili, ako je ona niža, sadašnju vrednost minimalnih plaćanja lizinga koja se stvara kod davoaca lizinga, izračunatu po tržišnoj kamatnoj stopi. Troškovi prodaje priznati na početku trajanja lizinga predstavljaju nabavnu vrednost, ili ako je ona različita, knjigovodstvenu vrednost nekretnine koja je predmet lizinga umanjenu za sadašnju vrednost negarantovane rezidualne vrednosti. Razlika između prihoda od prodaje i troškova prodaje predstavlja dobitak od prodaje, koji se priznaje u skladu sa politikom entiteta koja se odnosi na direktne prodaje.

45 Proizvođači ili davaoci lizinga posrednici ponekad nude veštački niske kamatne stope kako bi privukli kupce. Korišćenje takve stope imalo bi za posledicu da se preveliki deo ukupnog prihoda od transakcije priznaje u vreme prodaje. Ukoliko se nude veštački niske kamatne stope, dobitak od prodaje se ograničava na iznos koji bi se dobio kad bi se zahtevale tržišne kamatne stope.

46 Troškovi koje proizvođač ili davalac lizinga posrednik naprave u vezi sa pregovaranjem i zaključivanjem ugovora o finansijskom lizingu, priznaju se kao rashod na početku trajanja lizinga, jer su oni uglavnom povezani sa ostvarivanjem dobitka od prodaje od strane proizvođača ili davoaca lizinga posrednika.

Obelodanjivanja

47 Za finansijske lizinge, pored zahteva iz IFRS 7, davaoci lizinga obelodanjuju i sledeće:

(a) usklađivanje između ukupnog bruto investiranja u lizing na kraju izveštajnog perioda i sadašnje vrednosti potraživanja po osnovu minimalnih plaćanja lizinga na kraju izveštajnog perioda. Pored toga, entitet obelodanjuje ukupno bruto investiranje u lizing i sadašnju vrednost potraživanja po osnovu minimalnih plaćanja lizinga na kraju izveštajnog perioda, za svaki od sledećih perioda:

(i) kraće od jedne godine;

(ii) duže od jedne godine, ali ne kraće od pet godina;

(iii) duže od pet godina.

(b) nezarađeni prihod od finansiranja

(c) negarantovanu rezidualnu vrednost obračunatu u korist davoaca lizinga.

(d) akumuliranu rezervu za nenaplaćena potraživanja po osnovu minimalnih plaćanja lizinga.

(e) potencijalne zakupnine priznate kao prihod za period.

(f) opšti opis materijalno značajnih ugovora o lizingu davoaca lizinga.

48 Kao pokazatelj rasta, često je korisno da se za nove poslove koji su započeti u toku perioda, takođe obelodani bruto investiranje umanjeno za nezarađeni prihod, nakon oduzimanja odgovarajućih iznosa za opozvane lizinge.

Poslovni lizing

49 Davaoci lizinga treba da sredstva koja su predmet poslovnog lizinga iskažu u svojim izveštajima o finansijskoj poziciji u skladu sa njihovom prirodom.

50 Prihodi od poslovnog lizinga se priznaju kao prihod, po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga, osim ako ne postoji neka druga sistematska osnova koja je primerenija vremenskom rasporedu smanjivanja koristi dobijenih od sredstva koje je predmet lizinga.

51 Troškovi, uključujući i amortizaciju, nastali prilikom zarađivanja prihoda od lizinga, priznaju se kao rashod. Prihod od lizinga (isključujući primanja za obavljene usluge kao što su osiguranje i održavanje) se priznaju po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga, čak i ako primanja nisu na toj osnovi, osim ako ne postoji neka druga sistematska osnova primerenija vremenskom rasporedu smanjivanja koristi dobijenih od sredstva koje je predmet lizinga.

52 Inicijalni direktni troškovi koje davaoci lizinga naprave u vezi sa pregovaranjem i zaključivanjem ugovora o lizingu, se dodaju knjigovodstvenoj vrednosti sredstva koje je predmet lizinga i priznaju kao rashod tokom trajanja lizinga na istoj osnovi na kojoj su priznati i prihodi.

53 Politika amortizacije sredstava koja su predmet lizinga treba da bude dosledna uobičajenoj politici amortizacije koju davalac lizinga primenjuje za slična sredstva, a amortizacija se računovodstveno obuhvata u skladu sa IAS 16 i IAS 38.

54 Entitet primenjuje IAS 36 da bi utvrdio da li je sredstvu koje je predmet lizinga umanjena vrednost.

55 Proizvođač ili davalac lizinga posrednik ne priznaje nikakav dobitak od prodaje prilikom zaključivanja ugovora o poslovnom lizingu, zbog toga što on nije ekvivalentan prodaji.

Obelodanjivanja

56 Kod poslovnih lizinga, pored ispunjavanja zahteva iz IFRS 7, davaoci lizinga obelodanjuju i sledeće:

(a) buduća minimalna plaćanja lizinga po osnovu neopozivih poslovnih lizinga u ukupnom iznosu i za svaki od sledećih perioda:

(i) kraće od jedne godine;

(ii) duže od jedne godine, ali kraće od pet godina;

(iii) duže od pet godina.

(b) ukupne potencijalne zakupnine priznate kao prihod za period.

(c) opšti opis ugovora o lizingu davaoca lizinga.

57 Pored toga, za sredstva obezbeđena poslovnim lizingom davalac lizinga vrši i obelodanjivanja koja se zahtevaju prema IAS 16, IAS 36, IAS 38, IAS 40 i IAS 41.

Transakcije prodaje i povratnog lizinga

58 Transakcija prodaje i povratnog lizinga obuhvata prodaju sredstva i ponovno uzimanje istog sredstva pod lizing. Plaćanje lizinga i prodajna cena obično su međusobno zavisni, pošto

se o njima pregovara u paketu. Računovodstveni postupak transakcija prodaje i povratnog lizinga zavisi od vrste lizinga o kome je reč.

59 Ukoliko transakcija prodaje i povratnog lizinga ima za rezultat finansijski lizing, prodavac - korisnik lizinga ne priznaje odmah kao prihod svaki višak prihoda od prodaje iznad knjigovodstvene vrednosti sredstva. Umesto toga, taj iznos se odlaže i amortizuje tokom trajanja lizinga.

60 Ukoliko je povratni lizing finansijski lizing, transakcija predstavlja sredstvo pomoću kog davalac lizinga obezbeđuje finansiranje korisnika lizinga tim sredstvom kao obezbeđenjem. Iz ovog razloga, ne treba tretirati višak prihoda od prodaje iznad knjigovodstvene vrednosti sredstva kao prihod. Takav višak se odlaže i amortizuje tokom trajanja lizinga.

61 Ukoliko transakcija prodaje i povratnog lizinga ima za rezultat poslovni lizing, i ako je jasno da je transakcija uspostavljena po fer vrednosti, svaki dobitak ili gubitak se odmah priznaju. Ukoliko je prodajna cena ispod fer vrednosti, svaki dobitak ili gubitak se odmah priznaje, osim u slučaju ako se gubitak kompenzuje budućim plaćanjima lizinga po ceni nižoj od tržišne, kada se gubitak odlaže i amortizuje proporcionalno plaćanjima lizinga tokom perioda u kom se očekuje korišćenje sredstva. Ukoliko je prodajna cena iznad fer vrednosti, višak iznad fer vrednosti se odlaže i amortizuje tokom perioda u kom se očekuje korišćenje sredstva.

62 Ukoliko je povratni lizing poslovni lizing, i ako su plaćanja lizinga kao i prodajna cena utvrđeni po fer vrednosti, radi se o uobičajenoj transakciji prodaje i svaki dobitak ili gubitak se odmah priznaju.

63 Ukoliko je, kod poslovnog lizinga, fer vrednost u vreme transakcije prodaje i povratnog lizinga manja od knjigovodstvene vrednosti sredstva, gubitak jednak iznosu razlike između knjigovodstvene i fer vrednosti, se odmah priznaje.

64 Za finansijske lizinge ne treba vršiti takva korigovanja, osim ako nije došlo do umanjenja vrednosti sredstva, u kom slučaju se knjigovodstvena vrednost svodi na nadoknadivi iznos, u skladu sa IAS 16.

65 Zahtevi za obelodanjivanje za korisnike lizinga i davaoce lizinga primenjuju se podjednako na transakcije prodaje i povratnog lizinga. Zahtevani opis materijalno značajnih ugovora o lizingu dovodi do obelodanjivanja jedinstvenih ili neuobičajenih odredbi ugovora ili uslova transakcija prodaje i povratnog lizinga.

66 Transakcije prodaje i povratnog lizinga mogu uzrokovati posebne kriterijume za obelodanjivanje iz IAS 1 *Prezentacija finansijskih izveštaja*.

Prelazne odredbe

67 Za entitete iz paragrafa 68, retrospektivna primena ovog standarda se podstiče, ali se ne zahteva. Ukoliko se ovaj standard ne primenjuje retrospektivno, smatra se da je davalac lizinga pravilno utvrdio saldo svakog prethodno postojećeg finansijskog lizinga, koji se nakon toga obračunava u skladu sa odredbama ovog standarda.

68 Entiteti koji su prethodno primenjivali IAS 17 (revidiran 1997. godine) retrospektivno primenjuju izmene izvršene u ovom standardu za sve lizinge, ili ako IAS 17 (revidiran 1997. godine) nije retrospektivno primenjivan, za sve ugovore o lizingu zaključene posle prve primene ovog standarda.

Datum stupanja na snagu

69 Entitet treba da primenjuje ovaj standard za godišnje periode koji počinju 1. januara 2005. godine ili kasnije. Ranija primena se podstiče. Ako entitet primenjuje ovaj Standard za periode koji počinju pre 1. januara 2005. godine, ta činjenica treba da se obelodani.

Povlačenje IAS 17 (revidiranog 1997. godine)

70 Ovaj Standard zamenjuje IAS 17 *Lizing* (revidiran 1997. godine).

Videti i SIC-27 *Procenjivanje suštine transakcije uključujući i pravni oblik lizinga*.

Videti i SIC-15 *Poslovni lizing - olakšice*.

Videti i SIC 15 *Poslovni lizing - olakšice*.

WWW.V-ENERGY.COM

MMF 412-04-00015/2011-04 od 16.3.2011. godine

Obračun kamate zbog docnje u plaćanju poreza na imovinu

" ... Kada se zbog docnje u plaćanju poreza na imovinu obvezniku obračunava i naplaćuje kamata, obračun kamate za period od 1.1.2003. do 31.12.2010. godine vrši se po stopi jednako godišnjoj eskontnoj stopi centralne emisione banke uvećanoj za 15 procentnih poena, primenom komforne metode obračuna, a od 1.1.2011. godine po stopi jednako godišnjoj referentnoj stopi centralne emisione banke uvećanoj za deset procentnih poena, primenom komforne metode obračuna.

Utvrđivanje, naplata i kontrola poreza na imovinu je, shodno članu 60. Zakona o finansiranju lokalne samouprave ("Sl. glasnik RS", br. 62/2006) u nadležnosti jedinice lokalne samouprave.

Prema tome, jedinica lokalne samouprave između ostalog, nadležna je i dužna da vrši obračun kamate zbog docnje u plaćanju poreza na imovinu u skladu sa zakonom."

(Iz **Mišljenja Ministarstva finansija, br. 412-04-00015/2011-04 od 16.3.2011. godine**)

Napomene:

MMF br. 413-00-252/2011-04 od 18.5.2011. godine - Primena Zakona o porezu na dohodak građana

Momenat nastanka obaveze plaćanja poreza na dohodak građana na zaradu

"Zaposleni radnici u privrednom društvu "DP" nisu primali zarade od 9.2004. godine do 3.7.2009. godine. Zbog neisplaćenih zarada određeni broj zaposlenih u tom preduzeću vodio je sudski postupak protiv poslodavca. To preduzeće kao poverilac imalo je određena nenaplaćena potraživanja od dužnika "N", protiv koga je vodilo sudski postupak, ali u postupku izvršenja nije došlo do naplate potraživanja u celosti. Takođe, dana 9.11.2007. godine došlo je do sudskog poravnjenja između privrednih društava "N", "DP" i "DI" (koji je preuzeo na sebe obavezu da isplati dug privrednog društva "N") da predmetna novčana sredstva budu prebačena na žiro-račun "DP", međutim, ni ovo sudsko poravnanje nije realizovano u dogovorenom roku. Inače, poslodavac "DP" je ponudio svim zaposlenima sporazum o poravnanju za period od 9.2004. godine do 10.2006. godine, tako da umesto minimalnih zarada bude isplaćeno po 6.000 dinara za svaki mesec, da radnici povuku sve tužbe i izvršne presude prema "DP", kao i da u narednih devet meseci neće pokretati nove sudske postupke. Tako je ipak u postupku realizacije sudskog poravnjenja, prvi spisak zaposlenih koji su potpisali sporazum o poravnanju, prosleđen banci sa kojom je "DP" sklopio sporazum da otvori tekuće-račune za sve zaposlene (pojedinačno) koji povuku tužbu i potpišu sporazum o poravnanju, a "DI" (koji je sudskim poravnanjem preuzeo na sebe obavezu da isplati dug "N") uplatio je banci naznačene iznose po osnovu neisplaćenih zarada zaposlenima "DP". Isplate na taj način vršene su sukcesivno u više navrata zaključno do 7.2008. godine. Isplate zaposlenima vršene su prema dostavljenim spiskovima, direktnim transferom novčanih sredstava sa računa "DI" na račun banke. Sveukupna isplata zaposlenima počela je 29.1.2008. godine, a završena je 15.7.2008. godine. Takođe "svi prihodi pristigli od sudskog poravnjenja evidentirani su u poslovne knjige kao prihodi od kamata ali porez nije plaćen zbog konstantne blokade žiro-računa".

Odredbom člana 99. stav 1. tačka 1) Zakona o porezu na dohodak građana ("Sl. glasnik RS", br. 24/2001, 80/2002, 80/2002 - dr. zakon, 135/2004, 62/2006, 65/2006 - ispr., 31/2009, 44/2009 i 18/2010 - dalje: Zakon) propisano je da se porez na zaradu utvrđuje i plaća po odbitku od svakog pojedinačno ostvarenog prihoda.

Porez po odbitku za svakog obveznika i za svaki pojedinačno isplaćeni prihod, isplatalac obračunava, obustavlja i uplaćuje na propisane račune u momentu isplate prihoda, u skladu sa propisima koji važe na dan isplate prihoda.

Imajući u vidu navedene zakonske odredbe, **obaveza obračunavanja i plaćanja poreza na zaradu, po odbitku, nastaje u momentu kada je izvršena isplata zarade zaposlenom, što bi u slučaju kada se isplata zarade zaposlenom vrši uplatom sredstava na njegov račun koji se vodi kod banke, bio momenat kada je izvršena uplata zarade na određeni bankovni račun zaposlenog.**

Saglasno načelu fakticiteta Poreska uprava u svakom konkretnom slučaju utvrđuje sve činjenice koje su od značaja za opredeljenje poreskog tretmana prihoda koje ostvari fizičko lice, saglasno članu 9. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Sl. glasnik RS", br. 80/2002, 84/2002 - ispr., 23/2003 - ispr., 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005 - dr. zakon, 62/2006 - dr. zakon, 63/2006 - ispr. dr. zakona, 61/2007, 20/2009, 72/2009 - dr. zakon i 53/2010)."

(Mišljenje Ministarstva finansija, br. 413-00-252/2011-04 od 18.5.2011. godine)

Napomene:

WWW.V-ENERGY.COM

NOVINE U OBRAČUNU ZATEZNE KAMATE OD 17. MAJA 2011. GODINE

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o visini stope zatezne kamate ("Sl. glasnik RS", br. 31/2011, stupio na snagu 17.5. 2011. godine), članom 6. je utvrđeno da se pri obračunu zatezne kamate za period od 1. 1.2011. godine do dana stupanja na snagu Zakona (dakle, zaključno sa 16.5.2011. godine), uzima u obzir mesečna stopa rasta cena na malo za decembar 2010. godine.

Od 17.5.2011. godine zatezna kamata se izračunava na osnovu mesečne stope rasta potrošačkih cena.

Obračun u periodu od 1. januara do 16. maja 2011. godine

Za period 1. januar - 16. maj 2011. godine, stopa zatezne kamate se izračunava na bazi indeksa cena na malo u Republici Srbiji za decembar 2010. (indeks 100,7) i fiksne stope od 0,5%, na osnovu kojih mesečne stope zatezne kamate za ovaj period iznose:

Mesečne stope zatezne kamate	
Mesec	Zatezna kamata
Januar 2011.	1,2035%
Februar 2011.	1,2035%
Mart 2011.	1,2035%
April 2011.	1,2035%
Maj 2011. (zaključno sa 16.5.2011.)	1,2035%

Na osnovu ovih mesečnih stopa zateznih kamata, u narednoj tabeli daju se dnevni konformni koeficijenti za period od 1. januara zaključno sa 16. majem 2011. godine:

Dani	DNEVNI KONFORMNI KOEFICIJENTI				
	JANUAR 2011	FEBRUAR 2011	MART 2011	APRIL 2011	MAJ 2011
1	0.00038598	0.00042735	0.00038598	0.00039885	0.00038598
2	0.00077211	0.00085488	0.00077211	0.00079786	0.00077211
3	0.00115840	0.00128259	0.00115840	0.00119703	0.00115840
4	0.00154482	0.00171048	0.00154482	0.00159636	0.00154482
5	0.00193140	0.00213856	0.00193140	0.00199585	0.00193140
6	0.00231813	0.00256682	0.00231813	0.00239550	0.00231813
7	0.00270501	0.00299527	0.00270501	0.00279530	0.00270501
8	0.00309204	0.00342389	0.00309204	0.00319527	0.00309204
9	0.00347921	0.00385270	0.00347921	0.00359539	0.00347921
10	0.00386654	0.00428170	0.00386654	0.00399568	0.00386654
11	0.00425401	0.00471087	0.00425401	0.00439612	0.00425401
12	0.00464164	0.00514023	0.00464164	0.00479673	0.00464164
13	0.00502941	0.00556978	0.00502941	0.00519749	0.00502941
14	0.00541734	0.00599950	0.00541734	0.00559842	0.00541734
15	0.00580541	0.00642941	0.00580541	0.00599950	0.00580541
16	0.00619363	0.00685951	0.00619363	0.00640075	0.00619363

17	0.00658201	0.00728979	0.00658201	0.00680215	
18	0.00697053	0.00772025	0.00697053	0.00720372	
19	0.00735920	0.00815089	0.00735920	0.00760544	
20	0.00774803	0.00858172	0.00774803	0.00800733	
21	0.00813700	0.00901274	0.00813700	0.00840937	
22	0.00852612	0.00944394	0.00852612	0.00881158	
23	0.00891540	0.00987532	0.00891540	0.00921394	
24	0.00930482	0.01030689	0.00930482	0.00961647	
25	0.00969439	0.01073864	0.00969439	0.01001916	
26	0.01008412	0.01117057	0.01008412	0.01042200	
27	0.01047399	0.01160269	0.01047399	0.01082501	
28	0.01086402	0.01203500	0.01086402	0.01122818	
29	0.01125420		0.01125420	0.01163151	
30	0.01164452		0.01164452	0.01203500	
31	0.01203500		0.01203500		

Obračun od 17. maja 2011. godine

Za period 17.5.2011. godine, i dalje, stopa zatezne kamate se izračunava na bazi:

- mesečne stope rasta potrošačkih cena u RS (indeks potrošačkih cena - 100);
- fiksne stope od 0,5% mesečno.

Prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za statistiku, stopa rasta potrošačkih cena u Srbiji za mesec april 2011. godine je iznosila 1,1 (indeks 101,1). Primenom ove stope rasta i fiksne stope od 0,5, dobija se **zatezna kamata od 1,6055%**, utvrđena prema navedenim izmenama. Na osnovu ove stope zatezne kamate, u narednoj tabeli daju se dnevni konformni koeficijenti od 17. 5. do 31.5.2011. godine (i za mesec jun 2011. godine do utvrđivanja novog podatka o kretanju potrošačkih cena za mesec maj 2011. godine):

Dani	MAJ 2011
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	

15	
16	
17	0.00051392
18	0.00102811
19	0.00154256
20	0.00205727
21	0.00257225
22	0.00308749
23	0.00360300
24	0.00411878
25	0.00463482
26	0.00515112
27	0.00566769
28	0.00618452
29	0.00670162
30	0.00721899
31	0.00773662

Zbog navedenih izmena u obračuna zatezne kamate u mesecu maju, treba imati u vidu sledeće:

- ako se računa iznos zatezne kamate samo za period od 1. do 16. maja ili samo za period od 17. do 31. maja, primenjuju se koeficijenti dati u odgovarajućim tabelama za mesec maj;
- ako se računa iznos zatezne kamate za ceo ili deo meseca koji obuhvata oba navedena perioda, potrebno je obračunati zateznu kamatu za svaki od dva navedena perioda zasebno i dobijene iznose sabrati.

Napomene:

KOMENTAR NAJNOVIJIH IZMENA I DOPUNA ZAKONA O VISINI STOPE ZATEZNE KAMATE - "Sl. glasnik RS", br. 31/2011 – OBRACUN KAMATE

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o visini stope zatezne kamate ("Sl. glasnik RS", br. 31/2011, stupa na snagu 17.5.2011. godine) izmenjena je odredba člana 2. Zakona o visini stope zatezne kamate ("Sl. list SRJ", br. 9/2001 i "Sl. list SCG", br. 1/2003 - Ustavna povelja - dalje: Zakon) kojom se uređuje stopa zatezne kamate.

Zakonom se uređuje utvrđivanje zatezne kamate kada dužnik zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze, a ona nije bila ugovorena ili je bila previsoko ugovorena, pa je sud bio primoran da je koriguje. Zatezna kamata se utvrđivala mesečno, a sastojala se iz mesečne stope rasta cena na malo i fiksne stope od 0,5% mesečno.

S obzirom da je Republički zavod za statistiku Srbije (dalje: Zavod) prestao da objavljuje podatke o rastu cena na malo od januara 2011. godine, ne može se dalje primenjivati navedena odredba koja se pozivala na podatke o rastu cena na malo. Umesto ovog podatka objavljuju se podaci o stopi rasta potrošačkih cena, što je takođe upotrebljiva veličina za utvrđivanje visine stope zatezne kamate a, posmatrano na dugi rok, reč je o približno istoj veličini kao i rast cena na malo.

Takođe, **Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o Narodnoj banci Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 44/2010)** izmenjen je član 14. stav 2. tako što je propisano da izvršni odbor utvrđuje referentnu kamatnu stopu i druge kamatne stope koje Narodna banka Srbije primenjuje u sprovođenju monetarne politike. U prelaznom periodu saglasno **Odluci o visini eskontne stope Narodne banke Srbije ("Sl. glasnik RS", br. 104/2009, 17/2010 i 31/2010)**, propisano je da se eskontna stopa Narodne banke Srbije utvrđuje u visini od 100% referentne kamatne stope Narodne banke Srbije po osnovu operacija na novčanom tržištu. Iz toga proizilazi izmena u članu 4. Zakona, kojom se propisuje upotreba podatka o visini eskontne stope.

Novine u utvrđivanju zatezne kamate

Zakonom je utvrđeno da dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze plaća zateznu kamatu na iznos duga do dana isplate po stopi utvrđenoj Zakonom. Prema inoviranom članu 2. Zakona, **stopa zatezne kamate se sastoji od mesečne stope rasta potrošačkih cena i fiksne stope od 0,5% mesečno.**

Kao što je poznato, indeks potrošačkih cena se definiše kao mera prosečne promene maloprodajnih cena robe i usluga koje se koriste za ličnu potrošnju. Od 2011. godine, osnovna mera inflacije je kretanje potrošačkih cena.

Stopa zatezne kamate izračunavaće se kao i do sada, samo što će se kao osnovica za ovu stopu primenjivati mesečna stopa rasta potrošačkih cena. Ova metodologija računanja stope zatezne kamate je precizirana u inoviranom članu 3. Zakona, u kome se navodi da se dug uvećan za zateznu kamatu obračunava tako što se fiksna stopa od 0,5% množi sa iznosom glavnog duga uvećanog za kamatu po stopi rasta potrošačkih cena, primenom konformne metode.

Dakle, zatezna kamata se izračunava za neblagovremeno plaćene obaveze po osnovu dužničko poverilačkih odnosa po sledećem opštem obrascu:

$$K = 100 \times \left[\left(1 + \frac{Kp}{100} \right) \times \left(1 + \frac{0,5}{100} \right) - 1 \right]$$

gde su:

K = stopa zatezne kamate;

Kp = stopa rasta potrošačkih cena u RS (Indeks potrošačkih cena - 100);

0,5 = fiksna stopa.

Prema poslednjem objavljenom podatku od 12.5.2011. godine, stopa rasta potrošačkih cena u Srbiji za mesec april 2011. godine iznosi 1,1 (index 101,1). Primenom ove stope rasta i fiksne stope od 0,5, dobija se zatezna kamata od 1,6055% utvrđena prema izmenama Zakona.

Izmenama u st. 2. i 3. člana 3. Zakona prilagođena su i dodatna rešenja u primeni stope zatezne kamate, i to:

- za mesec za koji nije poznata stopa rasta potrošačkih cena primenjuje se poslednja objavljena mesečna stopa rasta potrošačkih cena;

- za mesec za koji je stopa rasta potrošačkih cena jednaka nuli ili je negativna - mesečna stopa zatezne kamate je jednaka fiksnoj stopi od 0,5% mesečno.

Objavljivanje podataka o potrošačkim cenama i referentnoj kamatnoj stopi

Prema izmenjenom članu 4 Zakona, za mesece u kojima je zbog jednokratne korekcije cena, stopa rasta potrošačkih cena za 10 procentnih poena veća od referentne kamatne stope Narodne banke Srbije, kao mesečna stopa rasta potrošačkih cena uzima se aritmetička sredina između referentne kamatne stope Narodne banke Srbije i mesečne stope rasta potrošačkih cena.

Prema novom članu 5a:

- Zavod objavljuje na svojoj internet prezentaciji podatke o mesečnim stopama rasta potrošačkih cena u Republici Srbiji,
- Narodna banka Srbije objavljuje na svojoj internet prezentaciji podatke o visini referentne kamatne stope.

Kao što se vidi, precizira se mesto na kome će se ubuduće objavljivati podaci o rastu potrošačkih cena i referentnoj kamatnoj stopi. Pored propisanih izvora, podaci će biti objavljivani i u zvaničnim izdanjima Zavoda i Narodne banke Srbije. Radi se o savremenom, besplatnom i svima dostupnom izvoru podataka.

Primena novog načina računanja stope zatezne kamate

Pri obračunu zatezne kamate za period od 1.1.2011. godine do dana stupanja na snagu izmena i dopuna Zakona, uzima se u obzir mesečna stopa rasta cena na malo za decembar 2010. godine. Naime, u navedenom članu se na decidan način propisuje visina zatezne kamate za period od 1.1.2011. godine do dana stupanja na snagu Zakona. Ova kamata je već bila uređena saglasno odredbi člana 3. stav 2. Zakona, gde je propisano da se za mesec za koji nije poznata stopa rasta cena na malo primenjuje poslednja objavljena mesečna stopa rasta cena na malo. Međutim, da bi se izbegle moguće nejasnoće u primeni Zakona za

navededi period stopa zatezne kamate, na osnovu objavljenog podatka o indeksima cena na malo u Republici Srbiji za decembar 2010. godine (indeks 100,7) i fiksne stope od 0,5%, iznosi 1,2035% mesečno. Nakon ovog datuma, stopa zatezne kamate će se izračunati na osnovu mesečne stope rasta potrošačkih cena i fiksne stope od 0,5%.

Napomene:

WWW.V-ENERGY.COM

DOSPELOST ZA NAMIRENJE PORESKE OBAVEZE

Poreska obaveza predstavlja dužnost poreskog obveznika da plati utvrđeni porez, na način uređen **Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Sl. glasnik RS", br. 80/2002, 84/2002, 23/2003, 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005, 62/2006, 61/2007, 20/2009, 72/2009 i 53/2010** - dalje: ZPPA) ili drugim poreskim zakonom. Definicija poreske obaveze, sadržana u članu 18. ZPPA, odnosi se i na obavezu plaćanja sporednih poreskih davanja (kamate i troškova prinudne naplate), osim ako tim zakonom nije drukčije propisano.

Poreski obveznik odgovara za ispunjenje poreske obaveze od momenta kada su nastale činjenice za koje je poreskim zakonom propisano da stvaraju poresku obavezu. **Moment nastanka poreske obaveze uređuje se za svaki oblik poreza posebno, u skladu sa odgovarajućim poreskim zakonom.** Na primer, kod poreza na imovinu koji se plaća na pravo svojine na nepokretnosti poreska obaveza nastaje danom sticanja prava.

Ispunjenje poreske obaveze sastoji se u plaćanju, o dospelosti, dugovanog iznosa poreza, u kom cilju je poreskopравни odnos i ustanovljen.

Dospelost znači da je nastupio rok za namirenje poreskog duga.

U pogledu nastupanja dospelosti u poreskom pravu, razlikuje se više situacija:

Nastupanje dospelosti kada se porez utvrđuje rešenjem poreskog organa

Kada se porez utvrđuje rešenjem nadležnog poreskog organa - **dospelost nastupa istekom roka utvrđenog u rešenju** kojim je poreska obaveza utvrđena (takozvani paricioni rok). **Taj rok iznosi 15 dana od dana dostavljanja rešenja.** Poresko rešenje postaje izvršno kada istekne paricioni rok (s obzirom da je rok za žalbu 15 dana i da žalba ne odlaže izvršenje rešenja).

Izuzetno, drugostepeni poreski organ može odložiti izvršenje rešenja kojim je utvrđen porez, protiv koga je izjavljena žalba, ako poreski obveznik - žalilac dokumentuje da bi plaćanjem poreza ili sporednih poreskih davanja (troškova naplate i kamate) pre konačnosti rešenja pretrpeo bitnu ekonomsku štetu.

Smatraće se da bi poreski obveznik pretrpeo bitnu ekonomsku štetu ako dug iznosi najmanje:

- **za fizičko lice:** 10 % oporezivih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj je podnet zahtev za odlaganje;
- **za preduzetnika i malo pravno lice** - 5% od ukupnog godišnjeg prihoda iskazanog u poslednjem finansijskom izveštaju, odnosno godišnjeg paušalnog prihoda;
- **za srednja i velika pravna lica:** 5% od obrtnih sredstava iskazanih u poslednjem finansijskom izveštaju.

Po pravilu, **poresko rešenje postaje izvršno kada istekne rok za izvršenje rešenja, utvrđen u rešenju, s obzirom da žalba izjavljena na rešenje ne odlaže njegovo izvršenje,**

osim u slučaju da drugostepeni poreski organ odloži njegovo izvršenje iz zakonski dopuštenih razloga.

Poreska uprava utvrđuje porez donošenjem poreskog rešenja u sledećim slučajevima:

- kada je zakonom propisano da se ne sprovodi samooporezivanje;
- kada je zakonom propisano da se, uprkos samooporezivanju, poresko rešenje mora doneti;
- u postupku poreske kontrole - ako poreski obveznik, suprotno zakonu, nije primenio ili nije pravilno primenio propise prilikom utvrđivanja poreza koje obveznik sam vrši što je imalo za posledicu da nije obavio utvrđivanje poreske obaveze ili je to izvršio netačno i nepotpuno.

Za pojedine poreske oblike je poreskim zakonima propisano utvrđivanje poreza rešenjem Poreske uprave sa paricionim rokom čijim istekom nastupa dospelost, a koji najčešće iznosi 15 dana. To su, npr. porez na nasleđe, porez na poklon, porez na prenos apsolutnih prava, porez na registrovano oružje, porez na kapitalni dobitak građana, godišnji porez na dohodak građana itd.

Takođe, rešenjem poreskog organa utvrđuje se godišnja poreska obaveza po osnovu poreza na dohodak građana na prihode od samostalne delatnosti, nezavisno od toga što poreski obveznik vrši samooporezivanje u odnosu na mesečne akontacije tog poreza. To znači da obveznik eventualnu razliku između konačno utvrđenog poreza i ukupno uplaćenih akontacija plaća u roku od 15 dana od dana prijema rešenja kojim mu je utvrđena konačna poreska obaveza. Izuzetno, **kod akcize i kod PDV-a, pri uvozu dobara, dospelost nastupa u roku od osam dana od dana prijema obaveštenja od strane nadležnog carinskog organa o iznosu duga.**

Nastupanje dospelosti kada je poreskim zakonima propisano utvrđivanje poreza rešenjem Poreske uprave i rok u kome porez treba da se plati

Kada je poreskim zakonima propisano utvrđivanje poreza rešenjem Poreske uprave i rok u kome porez treba da se plati, poreska obaveza dospeva istekom propisanog dana za plaćanje. Tako, na primer, porez na imovinu dospeva 15. februara, 15. maja, 15. avgusta i 15. novembra. Porez na premije neživotnog osiguranja dospeva 10. dana u mesecu za ugovore o osiguranju zaključene u prethodnom mesecu. Kod PDV-a dospelost nastupa danom kada se mora podneti poreska prijava (10. dana po isteku poreskog perioda za koji se PDV obračunava). Porez na dohodak građana na prihode od samostalne delatnosti koji se plaća kao mesečna akontacija nastupa 15 dana po isteku svakog meseca.

Dospelost kod poreza koji se plaćaju po odbitku

Kod poreza koji se plaćaju po odbitku poreski dug dospeva sa nastankom poreske obaveze. To su na primer, porez na dohodak građana na zarade, na prihode od autorskih prava (kada je isplatilac pravno lice ili preduzetnik), na prihode od kapitala, na dobitke od igara na sreću, na prihode sportista, na ostale prihode (kada je isplatilac prihoda pravno lice ili preduzetnik).

4. Kada se porez utvrđuje rešenjem donetim u postupku poreske kontrole, paricioni rok, čijim istekom nastupa zastarelost, određuje poreska kontrola, najčešće kao rok od 15 dana.

Dospeće za namirenje poreske obaveze u odnosu na način utvrđivanja obaveze	
• Kada se porez utvrđuje rešenjem nadležnog poreskog organa	dug dospeva istekom roka utvrđenog u rešenju
• Kada je poreskim zakonom propisan rok u kome porez treba platiti	dug dospeva istekom propisanog roka za plaćanje
• Kada je poreskim zakonom propisano da se porez plaća po odbitku	dug dospeva nastankom poreske obaveze

Posledice docnje kod izvršenja rešenja

Istekom roka dospelosti poreski obveznik pada u dužničku docnju. Posledice docnje su:

Plaćanje kamate

Poreski obveznik je dužan da od narednog dana od dana dospelosti plaća kamatu, sve do dana uplate poreskog duga. Kamata se do 31. decembra 2010. godine obračunava po stopi jednako godišnjoj eskontnoj stopi Narodne banke Srbije uvećanoj za 15 procentnih poena, primenom komformne metode obračuna.

Od 1. januara 2011. godine kamata se obračunava po stopi jednako godišnjoj referentnoj stopi Narodne banke Srbije uvećanoj za deset procentnih poena, primenom komformne metode obračuna.

Pokretanje postupka prinudne naplate

Protiv poreskog obveznika koji nije izmirio poresku obavezu o dospelosti, može se pokrenuti postupak prinudne naplate poreza, sa ciljem naplate:

- dospele poreske obaveze;
- posebne jednokratne takse na prinudnu naplatu poreza u visini od 5% od iznosa dospelog a neplaćenog poreza, koja se obračunava i pripisuje glavnom dugu na dan početka postupka prinudne naplate;
- troškova prinudne naplate poreza i
- obračunate a neplaćene kamate zbog docnje.

Pre donošenja rešenja o prinudnoj naplati Poreska uprava je dužna da obvezniku koji o dospelosti nije izmirio poreski dug pošalje opomenu o vrsti i iznosu poreza, odnosno sporednih poreskih davanja dospelih za naplatu, kojom mu nalaže da dospeli iznos plati odmah, a najkasnije u roku od pet dana od dana prijema opomene, sa obračunatom kamatom od dana izdavanja opomene do dana uplate dospelog poreza, odnosno sporednih poreskih davanja (odnosno kamate po osnovu dospelog, a neplaćenog poreza i troškova prinudne naplate poreza). Ukoliko dospeli iznos nije plaćen ni u roku od pet dana od dana prijema opomene, Poreska uprava rešenjem pokreće postupak prinudne naplate.

Upis založnog prava

Radi obezbeđenja poreskog potraživanja u prinudnoj naplati poreza na stvarima, odnosno imovinskim pravima poreskog obveznika, ustanovljava se zakonsko založno pravo u korist

Republike kao poreskog poverioca. Postupak ustanovljavanja založnog prava u korist Republike pokreće se rešenjem. Zaloga se može ustanoviti i pre dospelosti (ako postoji opasnost da poreski obveznik osujeti, onemogućí, odnosno učini neefikasnom naplatu poreza), na osnovu rešenja o privremenim merama obezbeđenja naplate poreskog potraživanja. Međutim, i pre prinudne naplate poreza i sporednih poreskih davanja Poreska uprava može, odmah po dospelosti poreza i sporednih poreskih davanja, upisati založno pravo u registre založnih prava pokretnih stvari, nepokretnosti, odnosno blokiranih računa.

Napomene:

OBRAČUN KAMATE ZBOG NEBLAGOVREMENOG IZMIRIVANJA OBAVEZE PO OSNOVU LOKALNE KOMUNALNE TAKSE I REDOSLED NAMIRENJA OBAVEZA PRILIKOM UPLATE

Pitanje:

- **Koji je organ ovlašćen da obračunava kamatu zbog docnje u plaćanju lokalne komunalne takse za isticanje firme na poslovnom prostoru, i da li se ona obračunava pre ili samo nakon upućivanja opomene obvezniku? Da li se uplaćeni iznos po tom osnovu (lokalne komunalne takse) može rasporediti na kamatu pre glavnog duga?**

Odgovor:

"1. Prema odredbi člana 2a stav 1. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Sl. glasnik RS", br. 80/2002, 84/2002 - ispr., 23/2003 - ispr., 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005 - dr. zakon, 62/2006 - dr. zakon, 63/2006 - ispr. dr. zakona, 61/2007, 20/2009, 72/2009 - dr. zakon i 53/2010 - dalje: Zakon), taj zakon primenjuje se i na porez i sporedna poreska davanja koje na osnovu zakona naplaćuje jedinica lokalne samouprave.

Prema odredbi člana 2. stav 1. tačka 8) Odluke o lokalnim komunalnim taksama za teritoriju Grada Beograda ("Sl. list grada Beograda", br. 30/2002, 7/2003, 10/2003, 18/2003, 30/2003, 14/2004, 37/2004, 29/2005, 19/2007, 43/2007, 51/2008, 53/2008, 60/2009, 14/2010 - ispr. i 22/2010 - dalje: Odluka), uređeno je plaćanje lokalne komunalne takse za isticanje firme na poslovnom prostoru na teritoriji Grada Beograda. Odlukom člana 11. stav 4. Odluke uređeno je da se u pogledu načina utvrđivanja, postupka po pravnim lekovima, načina i rokova plaćanja, kamate, povraćaja, zastarelosti naplate, prinudne naplate i ostalog što nije posebno uređeno ovom odlukom, primenjuje zakon kojim se uređuje poreski postupak i poreska administracija.

Ispunjenje poreske obaveze sastoji se u plaćanju, o dospelosti, dugovanog iznosa poreza (član 19. stav 1. Zakona).

Shodno odredbi člana 68. stav 1. Zakona, dan plaćanja poreza je dan kada je dugovani iznos poreza i sporednih poreskih davanja poreskog dužnika prenet na propisani uplatni račun javnih prihoda.

Odredbama člana 71. st. 1. i 2. Zakona propisano je da će poreskom obvezniku koji, u celosti ili delimično, nije o dospelosti platio porez, odnosno sporedno poresko davanje osim u slučaju iz člana 74. stav 6.tačka 1) Zakona, Poreska uprava poslati opomenu o vrsti i iznosu poreza, odnosno sporednih poreskih davanja dospelih za naplatu, kojom mu nalaže da dospeli iznos plati odmah, a najkasnije u roku od pet dana od dana prijema opomene, sa obračunatom kamatom od dana izdavanja opomene do dana uplateospelog poreza, odnosno sporednih poreskih davanja. Opomena iz stava 1. tog člana sadrži i pouku poreskom obvezniku da u roku od pet dana može sa Poreskom upravomda raspravi sporna pitanja u vezi vrste i iznosa poreza, odnosno sporednih poreskih davanja dospelih za naplatu.

Saglasno članu 34. stav 2. Zakona, poreski upravni akt kojim Poreska uprava rešava o pojedinačnim pravima i obavezama poreskog dužnika iz poreskopravnog odnosa, je poresko rešenje i zaključak.

Prema odredbi člana 70. stav 2. Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Sl. glasnik RS", br. 80/2002, 84/2002-ispravka, 23/2003-ispravka, 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005-dr. zakon, 62/2006-dr. zakon, 61/2007, 20/2009 i 72/2009-dr. zakon) u vezi sa članom 52. stav 1. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Sl. glasnik RS", broj 53/2010), koja se primenjuje do 31. decembra 2010. godine, raspored uplaćenog iznosa vrši se po sledećem redosledu:

- troškovi naplate;
- kazna;
- kamata;
- iznos glavne poreske obaveze.

Ako poreski obveznik duguje plaćanje više vrsta poreza, a uplaćeni iznos nije dovoljan za plaćanje ukupnog poreskog duga, pojedine vrste poreza naplaćuju se po redosledu njihovog dospevanja (član 70. stav 3. Zakona).

Saglasno članu 75. stav 2. Zakona, na dugovani porez i sporedna poreska davanja kamata se obračunava počev od narednog dana od dana dospelosti.

Prema tome, opomena za plaćanje poreza, doneta u smislu člana 71. stav 1. Zakona, ne predstavlja poreski upravni akt, imajući u vidu da opomenom poreski organ ne rešava o pojedinačnim pravima i obavezama poreskog dužnika, već preuzima zakonom propisane radnje radi ocene opravdanosti sprovođenja postupka prinudne naplate poreskog duga. Stoga činjenica da, kako je u konkretnom slučaju navedeno, nije poslata opomena za plaćanje lokalne komunalne takse za isticanje firme na poslovnom prostoru, nema za posledicu odlaganje roka od kada se obvezniku, shodnom primenom Zakona, obračunava i naplaćuje kamata zbog docnje, niti je mogla da dovede u zabludu u pogledu obaveze plaćanja i visine poreskog duga.

Ako je zbog docnje u plaćanju lokalne komunalne takse za isticanje firme na poslovnom prostoru, dugovano i sporedno poresko davanje, primenom člana 70. Zakona, raspored uplaćenog iznosa koji je izvršen na ime te vrste izvornog lokalnog javnog prihoda, vršio se prvo na troškove naplate (ako ih je bilo), potom na kazne (ako ih je bilo), potom na kamatu (do njenog izmirenja), a preostali iznos na glavnu obavezu.

2. Prema odredbi člana 52. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o poreskom postupku i poreskoj administraciji ("Sl. glasnik RS", br. 53/2010 - dalje: Zakon o izmenama i dopunama Zakona) izuzetno od odredaba tog zakona, jedinice lokalne samouprave mogu svojom odlukom u 2010. godini urediti drukčije uslove i način odlaganja, plaćanja i otpisa kamate na poreski dug po osnovu izvornih javnih prihoda dospele do 31. decembra 2009. godine, a koja do kraja 2010. godine nije plaćena.

Prema tome, odredba člana 52. Zakona o izmenama i dopunama Zakona je pravni osnov da jedinice lokalne samouprave mogu (a ne moraju) odlukom u 2010. godini urediti uslove i način odlaganja, plaćanja i otpisa (samo) kamate na poreski dug po osnovu (svih ili samo nekih) njihovih izvornih javnih prihoda na koje se primenjuje Zakon (što znači da se i kamata zbog docnje u njihovom plaćanju obračunava primenom člana 75. Zakona), koje su dospele do 31. decembra 2009. godine, a koje do kraja 2010. godine nisu plaćene.

S tim u vezi, Ministarstvo finansija nije ovlašćeno da naloži jedinicama lokalne samouprave da otpišu kamatu na određene vrste njihovih izvornih javnih prihoda."

(Mišljenje Ministarstva finansija, br. 412-04-00051/2010-04 od 12.11.2010. godine)

Zaključak:

Ukoliko nije poslata opomena za plaćanje lokalne komunalne takse za isticanje firme na poslovnom prostoru, to nema za posledicu odlaganje roka od kada se obvezniku, shodnom primenom Zakona, obračunava i naplaćuje kamata zbog docnje, niti je mogla da dovede u zabludu u pogledu obaveze plaćanja i visine obveznikovog poreskog duga.

Raspored uplaćenog iznosa od strane obveznika vrši se po sledećem redosledu: troškovi naplate; kazna; kamata; iznos glavne poreske obaveze.

Napomene: